

Bilaga medföljer.

SVENSK FISKERI TIDSKRIFT

*Nätfiske i Stora Jougdan, Frostviken.
Se artikel sid. 1.*

Nr 1

Januari 1963

72:a årg.

Pris kr. 2:—

Fiskerikonsulent.

Härigenom ledigförklaras en ordinarie tjänst som fiskerikonsulent i lönegrad Ao 17 vid Västerbottens läns hushållningssällskap. Stationsort Umeå stad. Tjänsten bör tillträdas den 1 april 1963 eller efter överenskommelse vid senare tidpunkt.

Sökanden bör ha genomgått statlig eller statsunderstödd fiskeritjänstemannakurs och därjämte ha förvärvat den erfarenhet i övrigt, som erfordras för tjänsten, samt äga god förmåga att meddela undervisning och upplysning.

Till Hushållningssällskapet ställd ansökan, åtföljd av meritförteckning och de övriga handlingar sökanden önskar återropa skall vara inkommen till Hushållningssällskapet, Umeå, senast den 15 februari 1963.

Västerbottens läns hushållningssällskap

Under förutsättning av riksdagens bifall till förslag i 1963 års statsverksproposition, nionde huvudtiteln, är fr.o.m. 1 juli 1963 till ansökan ledig befattningen som

fiskerikonsulent i lönegrad Ae 19 och föreståndare för statens laxodlingsanstalt i Mörrum, Blekinge län

med vilken befattning är förenad *dels* — utan särskild gottgörelse utöver lönen — uppdrag att vara tillsynsman och uppbördsman för kronans enskilda laxfisken i Mörrumsån och i havet utanför Mörrumsåns utlopp, *dels* skyldighet att bebo anvisad tjänstebostad i Mörrum.

Sökande skall vara beredd att provtjänstgöra å befattningen om möjligt fr.o.m. 1 mars 1963 t.o.m. 30 juni 1963 mot åtnjutande av lön som extra tjänsteman i lönegrad Ag 15.

Kompetensfordringarna å befattningen är avgångsbetyg från statlig eller statsunderstödd fiskeritjänstemannautbildning samt flerårig, väl vitsordad praktik med tonvikten på vandringsfiskproblem och på service- och PR-verksamhet inom sport- och fritidsfiskets område. Med hänsyn till sistnämnda verksamhet är det önskvärt att sökande besitter kunskaper i engelska (företrädesvis) och gärna ytterligare ett modernt språk.

Ansökan ställes till Kungl. Fiskeristyrelsen, Fack, Göteborg 5, och skall jämte de betyg- och merithandlingar sökande önskar återropa vara till styrelsen inkommen senast tisdagen den 19 februari 1963.

Göteborg den 29 januari 1963.

KUNGL. FISKERISTYRELSEN

SVENSK FISKERI TIDSKRIFT

Organ för Sveriges Allmänna Fiskevårdsförbund

Redaktör och ansvarig utgivare: O. OLOFSSON

Nr 1 Årgång 72

Upplysningar om expedition och prenumeration m.m. efter texten

Januari 1963

INNEHÅLL

R. Ö h m a n: Om fiskeupplåtelser på renbetesfjället (s. 1). — A. L i n d q u i s t: Fortsatta ljusförsök och ekolodningar (s. 3). — C. J o h a n s s o n: Preliminär rapport över försök med utsättning av regnbågsloxungar vid västkusten (s. 8). — S. H e l l q v i s t: Minnen från Hjalmar-fisket i århundradets början (s. 11). — N. G. S t e f f n e r: Laxen ökar i Dalälven (s. 15). — Studieresa i Finland (s. 16). — I KORTA DRAG (s. 16). — Fiskerid administrationen 1963 (s. 18).

Återgivandet av text och illustrationer tillåtes endast om källan anges.

Om fiskeupplåtelser på renbetesfjället

I decembernumret av denna tidskrift tar Gunnar Svensson upp frågeställningen »Kortfiske eller klubbvatten». Spörsmålet är ingalunda nytt, men har under senare år fått ökad aktualitet i samband med fritidsfiskets lavinartade tillväxt och ett därmed stegrat behov av acceptabla fiskevatten. Då jag som fiskerikonsulent vid Länsstyrelsen i Jämtlands län kanske mera än någon annan möter detta speciella fiskevattensproblem, tar jag mig friheten fortsätta funderingarna kring de båda upplåtelseformerna.

När fiskerättsägaren beslutar om upplåtelse av sitt fiske till utomstående, gör han det vanligtvis med beräkning att skaffa sig inkomster därav. Det gäller såväl privata vattenägare som bolag eller förvaltare av kronans vatten. Av de inströmmade medlen uppbygges sedan fiskevården. I mycket obetydlig utsträckning torde ett omvänt förhållande råda, där ägaren i första hand söker en arrendator för vården av vattnet och mindre ser till upplåtelseintäkterna. Ändå måste man erkänna att många av våra fiskeklubbar lägger stor vinning om att sköta sina arrendevatten. Det är inte heller uteslutet att just denna faktor varit av viss betydelse vid upp-

låtelse av framförallt kronans sjöar och åar inom renbetesfjällen. Härigenom har en lång rad klubbar lyckats komma i besittning av förnämliga sportfiskevatten; deras framskjutna position vad gäller fisketeknik bidrog också vid ansökningstillfället till ett gynnsammare utgångsläge visavi andra fiskare.

Läget förändras emellertid snabbt och för dagen råder stor avundsjuka på dessa fiskeklubbar. I en tid då fiskevattnen på en del håll börjar tryta anser man det föga demokratiskt att en fiskeklubb ensam skall ha brukningsrätt över flerfaldiga kronovatten och därtill goda sådana. Kronan är vi, resonerar man, och fisket inom dess domäner bör vara upplåtet för alla medborgare.

I sammanhanget glömmar man så lätt att det goda fisket kanhända är frukten av en välplanerad fiskevård. Man tar inte heller i beräkning att det kanske finns speciella orsaker som gör att klubben, men inte den stora massan fritidsfiskare, fått renägarens löfte att bruka vattnet. T.ex. detta att klubbens medlemsantal är begränsat och kan inte störa rennäringen i samma utsträckning som om fiskare i mängder skulle

I många kortfiskevatten kan det för jämviktens skull behövas en arrendator med rätt att lägga ut nät.
Foto: R. Öhman.

få tillträde till fjället. Klubbmedlemmen lär sig också med åren var renarna vanligen håller till och vad som fordras av en turist som inkräktar på samens brukningsland.

Och ändå måste man förstå den enskilde sportfiskaren. Det är inte demokratiskt att en mindre grupp fiskare sitter med ensamrätt över en hel räckta fiskevatten. Ja, hela arrendeförfarandet är på sätt och vis ute i blåsväder. I dagens läge finns det arrenden vid snart sagt varje fjällvatten. Det är till övervägande del privata orts- eller länsbor som på detta sätt försäkrat sig om fiskemöjligheter, men även många arrendatorer från sydligare delar av vårt land finns med bland skaran. I det senare fallet lägger det långa avståndet mellan hemorten och fiskevattnet hinder i vägen för ett rationellt utnyttjande av fisket. Ibland förlöper flera år mellan fisketillfällena.

Av en helt annan karaktär är de arrendekontrakt som tillåter husbehovsfiske. Sådan möjlighet till fiske erhåller vanligtvis endast den som bor i trakten, kronoarrendator el.dyl. Här har man vid upplåtelsen mera sett till förmånen av att erhålla matfisk än till nöjesdelen hos fisket. Man får också förutsätta att arrendatorn är rädd om sitt fiske, eftersom det utgör en del i hans försörjning.

Frågan om kortfiske eller klubbvatten har också en ekonomisk sida. Det torde vara svårt att sätta arrendeavgiften för klubben så högt att den täcker de inkomster som vattnet skulle ha gett om det upplåtits för allmänheten. Här måste

andra beräkningsgrunder komma med i bilden, t.ex. avdrag för de utgifter som klubben lägger ner på fiskevården. En förutsättning härför är dock att lappväsendet får insyn i klubbens angelägenheter och åtminstone på vissa punkter beredes tillfälle att kontrollera dess verksamhet. Så är inte fallet för närvarande.

Reellt sett finns det numera, sedan särskild fiskeritjänsteman anställdts för skötsel av renbetesfjällets vatten, knappast motivering för att fiskevården skall utföras via fiskeklubbarna. Endast i det fall då klubbens omvårdnad av sitt fiske är mycket god, eller då andra omständigheter föreligger, kan förfaringssättet försvaras.

Av vad som här sagts torde framgå att avvägningen mellan klubb- eller kortfiske i renbeteslandets vatten i många stycken är en grannliga uppgift. Tillskapandet av ett nytt kortfiskevatten innebär också som regel att man gör några fiskearrendatorer djupt besvikna på lappväsendet. Termen »våra vatten» om de arrenderade sjöarna användes ofta i motargumenten som en förmildrande omständighet. Ingen torde dock kunna bestrida att kortfisket för närvarande har mest vind i seglen. Det är under trycket från den stora massan fiskeintresserade som nya möjligheter till fiskeupplåtelse måste prövas. I denna fritidsfiskets omdaningsprocess torde det vara oundvikligt att vissa motsatsförhållanden uppstår fiskare emellan.

Richard Öhman

Fiskevårdsåtgärder för Vättern. Utsättning av vänerlax. Fiskerinämden för Skaraborgs län har hållit sitt ordinarie sammanträde på Hushållningssällskapet i Skara. Inkomst- och utgiftsstaten godkändes, den balanserar på 188.350 kr. Verksamheten har fått stor omfattning, mycket beroende på fiskevårdsområdet Hökensås och Källefalls fiskodling samt laxreproduktionen för Vättern. Jämfört med staten för 1955 har utvecklingen varit enorm, ty då uppgick staten inte till mer än 20.750 kr.

En rad anslag beviljades och för Vätterns vidkommande godkändes följande: För tillbyggnad av brygga och och vågbrytare i Södra Fågelås 3.100, till Vätterns Fiskareförening för dess allmänna verksamhet 500, Hjo båthusförening för kostnader för båthus 3.000, iordningställande av bilväg till Ripans båtplats 1.000, till elektrifiering av båtplats vid Klangtorp 1.600, till fiskeritillsyn 300, Vätterns fiskareförbund 600 och för tillsyningsverksamhet i Vätterbäckarna 400 kr.

Fiskerintendent Ros tog upp två frågor som ingående diskuterades av nämnden. Den ena gällde utbyte av vänerlax för utsättning i Vättern mot vätterröding för utsättning i Väneren. Yrkesfiskarna vid Vättern var positivt inställda till detta och nämnden beslöt att som försök anskaffa 5.000 laxungar, vilka skulle uppfödats i dammar på Källefäll till tvåårig smolt, varefter de skulle märkas och utsättas i Vättern.

Fortsatta ljusförsök och ekolodningar

Av Armin Lindquist, Havsfiskelaboratoriet, Lysekil

Som ett led i pågående skarpsillundersökningar har vid upprepade tillfällen försök gjorts nattetid för att utröna vilken verkan konstljus har på skarpsillen. I Sverige bedrivs inget skarpsillfiske med ljus; i Norge däremot användes ljus vid snörpvadsfiske i fjordarna och i Medelhavsländerna nyttjas ljus i rätt stor utsträckning vid fångst av andra sillfiskar. I Kaspiska havet utövas ett betydande ljusfiske efter två arter som står nära vår skarpsill. — Problem och rön i samband med ljusfiske har nyligen sammanställts i en FAO-publikation (Sara 1962), och nya iakttagelser rörande sardinernas beteende under konstljus ha beskrivits av Grubišić (1962). — Tidigare i år redogjordes i korthet för några svenska försök (Lindquist 1962). Av intresse var då att de på ekogrammet registrerade stimmen såväl kunde skrämmas som lockas av ljus. I motsats till vad som antagits har talrika försök sedan dess visat att en och samma anhopning av fisk under fartyget attraheras eller kan reagera med flykt. — För en del av de förnyade försök under oktober och november 1962 som utförts vid västkusten med undersökningsfartyget THETIS redogöres här nedan.

Följande belysningskällor har kommit till användning (se fig. 1):

1. Fotolampa Osram Nitraphot B 500 W hängande nedsänkt omedelbart under vattenytan utan reflektor.
2. Ordinär glödlampa 150 W ca. 5 m ovanför vattenytan på båtdäck med enkel reflektor.
3. Kvicksilverlampa som ställts till förfogande av firman Kjellberg Succers. AB, Stockholm, Sanden-Mercury-Fishing-Lamp MDB 250 W FR, 24 V, hängande 1 m ovanför vattenytan. Denna lampa hade opaliserat glas.
4. Fotolampa Philips NM 500 W E 27 (monterad på filmkameran som belysningskälla vid undervattensfilmning; lampan har innerspeglad reflektor och användes utan skyddshölje).

Lampornas relativa ljusstyrka och lysvidd i vattnet bestämdes genom mätningar med en luxmeter, vars fotocell (selencell) var horisontalt monterad på en tripod som kunde firas och hivas i vattnet. Utrustningen användes vid laboratoriets hydrografiska avdelning. För att vid ljusmätningen få ljuset samlat från en hemisfär användes opalglasfilter enligt skissen på fig. 2.

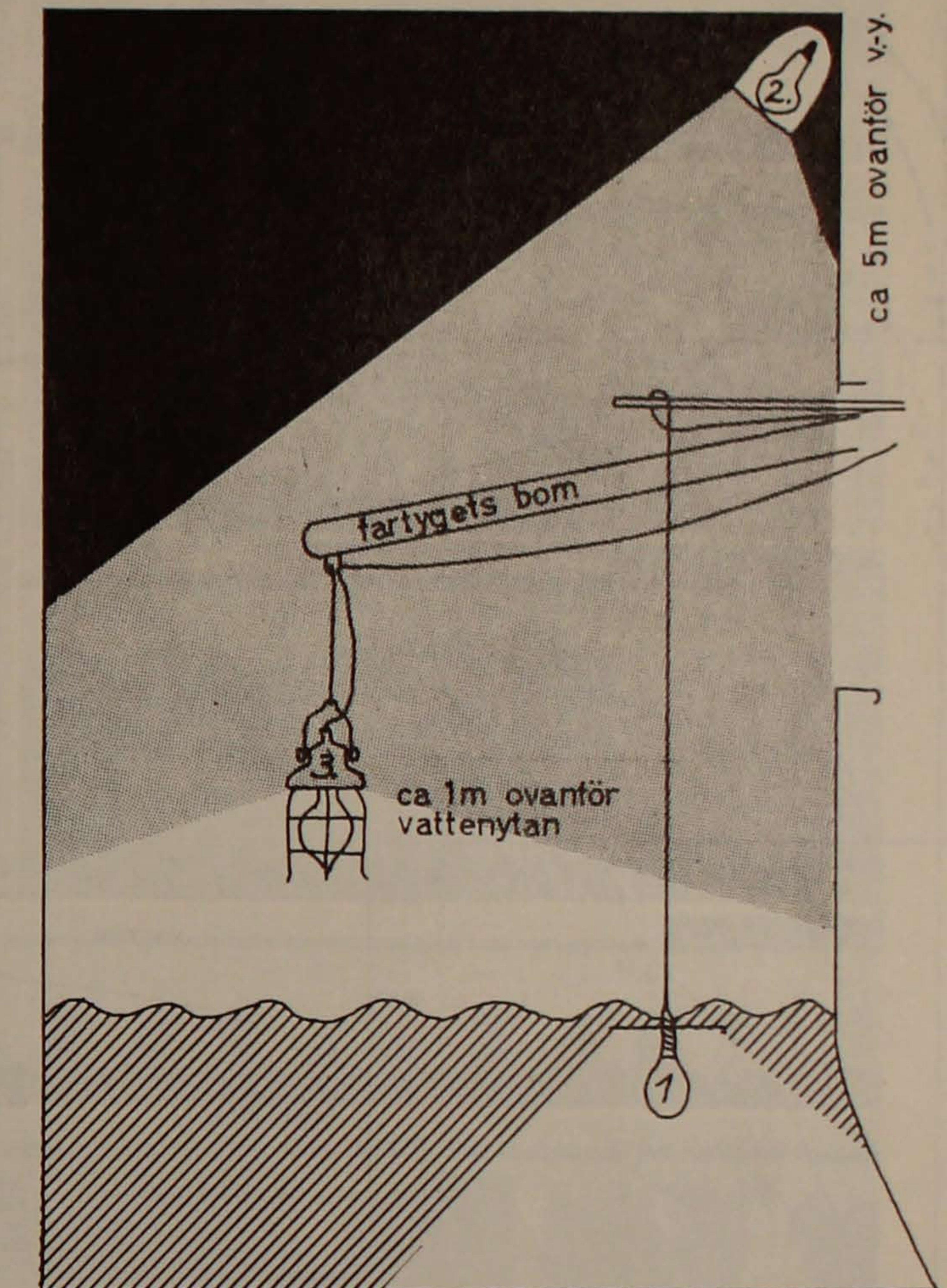

Fig. 1. Belysningsarrangement vid ljusförsöken med undersökningsfartyget THETIS. 1, 500 W-lampa (lampa nr 1); 2, 150 W-lampan (lampa nr 2); 3, Sanden-kvicksilverlampa 250 W (lampa nr 3).

Alla mätningar av konstljus gjordes nattetid under mörker.

Följande mätningar utfördes:

1. Fotolamporna nr 1 och nr 4 nedsänkta ca 10 cm under vattenytan (Marstrandsfjorden 12.11.)
2. Kvicksilverlampan nr 3 och fotolampan nr 1 1 m över vattenytan (Brofjorden 5.11.)
3. Kvicksilverlampan nr 3 1 1/2 m över vattenytan (Brofjorden 8.11.)
4. Dagsljusets genomträngning i vattnet ned till 30 m (Brofjorden 9.11. kl. 09.00) samt dagsljusets intensitet ca 10 cm under vattenytan från skymning till totalt mörker (Brofjorden 8.11.).

Dessa enkla mätningar lämnar ljusets spektralsammansättning utan avseende men ger dock ett

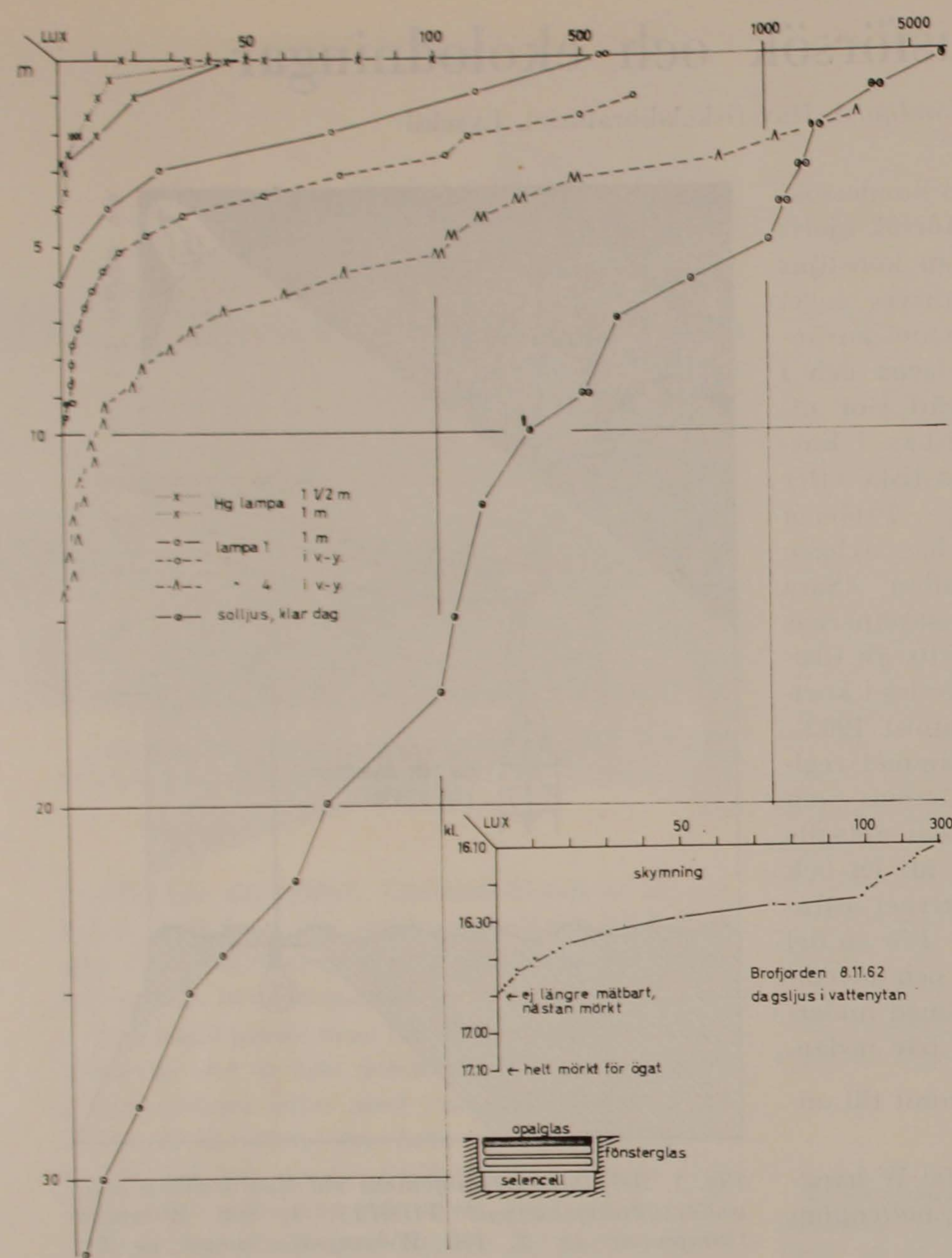

Fig. 2. Ljusbildning i Brofjorden och Marstrandsfjorden; lampornas höjd över vattenytan anges, jfr i övrigt i texten. Mätningen av dagsljuset i vattenytan i Brofjorden skedde en grådisig novemberafton med fotocellen på 10 cm under ytan. Filterns läge framför selencellen anges längst ned.

begrepp om storleksordningen på lampornas ljusstyrka. Som framgår av fig. 2 var den använda kvicksilverlampan svagast, fotolampan nr 4 starkast, i de övre vattenskikten konkurrerande med dagsljuset. Skenet från glödlampa nr 2, monterad enl. fig. 1, var så svagt att luxmätaren icke reagerade (min. 2 lux). Mätresultaten kunna användas som stöd vid bedömning av ekogrammen.

Med uttrycket »ekoutslag» menas i det följande ekolodsregistreringar av huvudsakligen skarpsill och småsill (=clupeider) samt till en ringa del torsk och vitling (=gadider).

Ljungskile 9/10 okt. 62. Tändning och släckning av 150 W-lampan på båtdäck (lampa nr 2) ger omedelbar effekt i utslagets intensitet, fig. 3. Då ljusstyrkan i vattnet härvid icke var mätbar (under 2 lux) är den snabba reaktionen som utslagen visar ned till ca 17 m anmärkningsvärd.

Reaktionen är i princip lik den som vid tidigare försök har iakttagits i Hakefjorden. — Botten-skiktet är fritt från ekoutslag. Hydrografiska mätningar visar att bottenvattnet var kallare och något sämre ventilerat än högre vattenlager. Ekoutslagen kunde skrämmas ned i botten-skiktet samt stannade även där om fotolampa nr 4 var lämpligt djup, fig. 4. Samtidig under-vattensfilmningar visade talrika clupeider och gadider. Bottentrålförsök påföljande dag misslyckades då trålen gick under ekoutslagen, någon småsill fångades.

Brofjorden 10/11 okt. 62. Tändning och släckning av 500 W-lampan (lampa nr 1) hängande omedelbart under vattenytan ger snabb effekt i utslagets intensitet, fig. 5. Även här var det djupaste vattenskiktet fiskfritt och ekoutslagen kunde skrämmas ned med ljus i detta skikt samt kvarhållas där, fig. 6. Botten-skiktet väl ventilerat

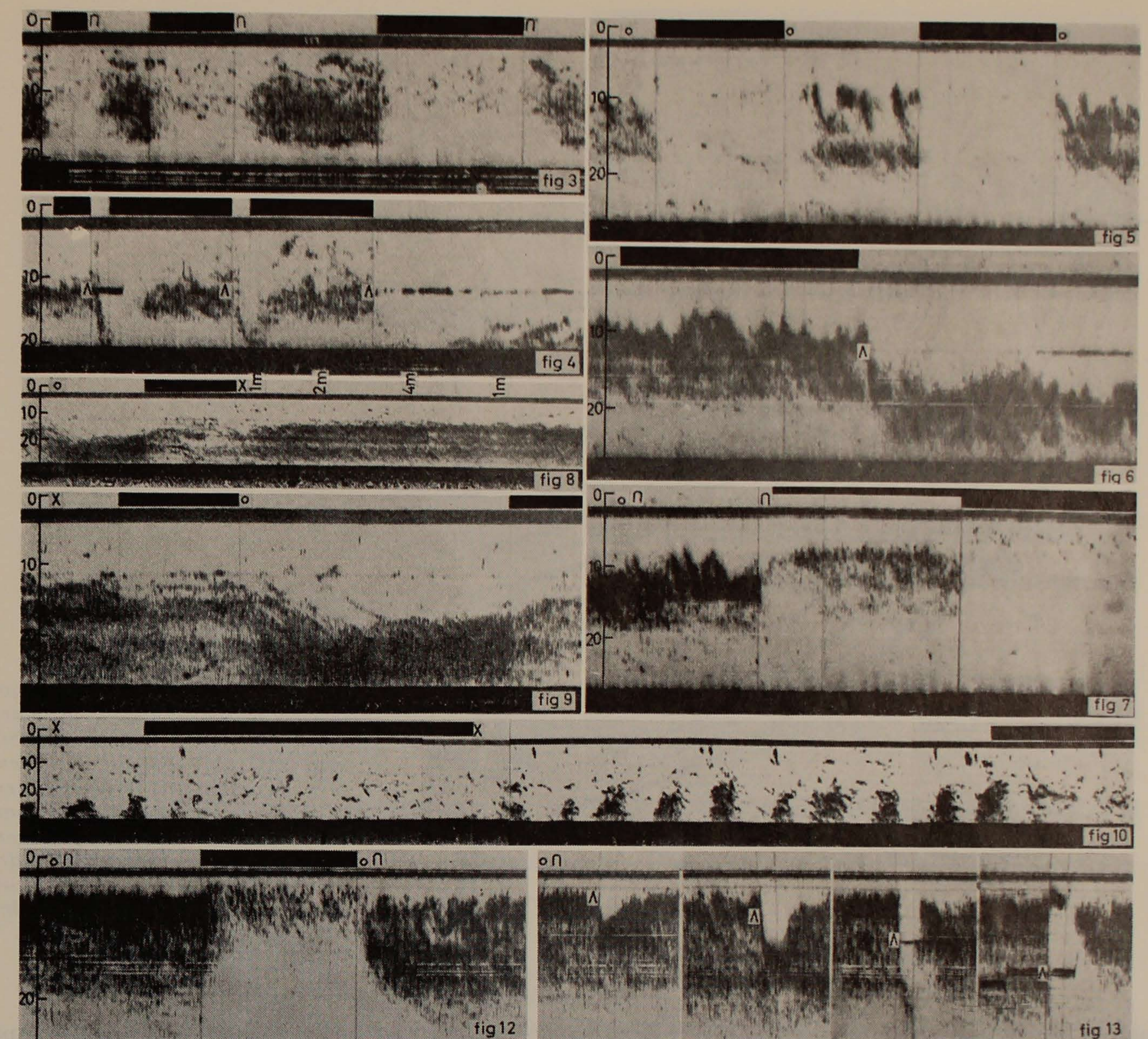

Fig. 3—10, 12—20. Ekogram från olika försök som beskrivs i texten. X, kvicksilverlampan (lampa nr 3); O, 500 W-lampan (lampa nr 1); n, 150 W-lampan (lampa nr 2); A, 500 W-lampan som användes vid filmningar (lampa nr 4). Mörker anges med ett brett band ovanför ekogrammen; djup i m. Placeringen av lamporna 1, 2 och 3 är ej skalentlig; intill lampa 4 syns ett vågrätt band som härrör från lamp- (och kamera-)stativet. (Fig. 14—20 på sid. 7.)

men kallar än högre vattenlager. Ett kombinerat försök med 500 W-lampan och 150 W-lampan (fig. 7) visade att utslagen blev spridda och gick högre upp då 500 W-lampan släcktes; släcktes sedan dessutom 150 W-lampan blev utslagen ännu mera spridda och uppträdde i ännu högre vattenskikt. Undervattensfilmningar visade gadider och clupeider. Trålförsök påföljande dag misslyckades då trålen gick under ekoutslagen, småvitling och plattfisk fångades.

Brofjorden 5/6 nov. 62. Försök med kvicksilverlampan (lampa nr 3) utfördes. Lampan upphängdes och tändes vid ankningen på eftermiddagen så att avståndet från vattenytan var 1 m. En släckning av lampan gav först en otydlig,

sedan en mycket tydlig reaktion så att utslagen blev glesa, fig. 9, resp. täta, fig. 8. Vid höjning av kvicksilverlampan från 1 till 2 och sedan till 4 m över vattenytan samt vid en sänkning därpå till 1 m igen iaktogs ingen effekt på ekoutslagen, fig. 8. En tändning av 500 W-lampan 1 m över vattenytan gav en omedelbar skrämseffekt, fig. 9, samt visade därefter det starkare ljusets koncentrerande verkan. Under nattens lopp höjde sig utslagen, trots att ljuskällan hängde på oförändrad höjd.

Brofjorden 8/9 nov. 62. Fortsatta försök med kvicksilverlampan en mulen natt och vid mycket svagt månsken. I den hårda vinden (nordostlig 15 m/sek) svängde fartyget för ankaret

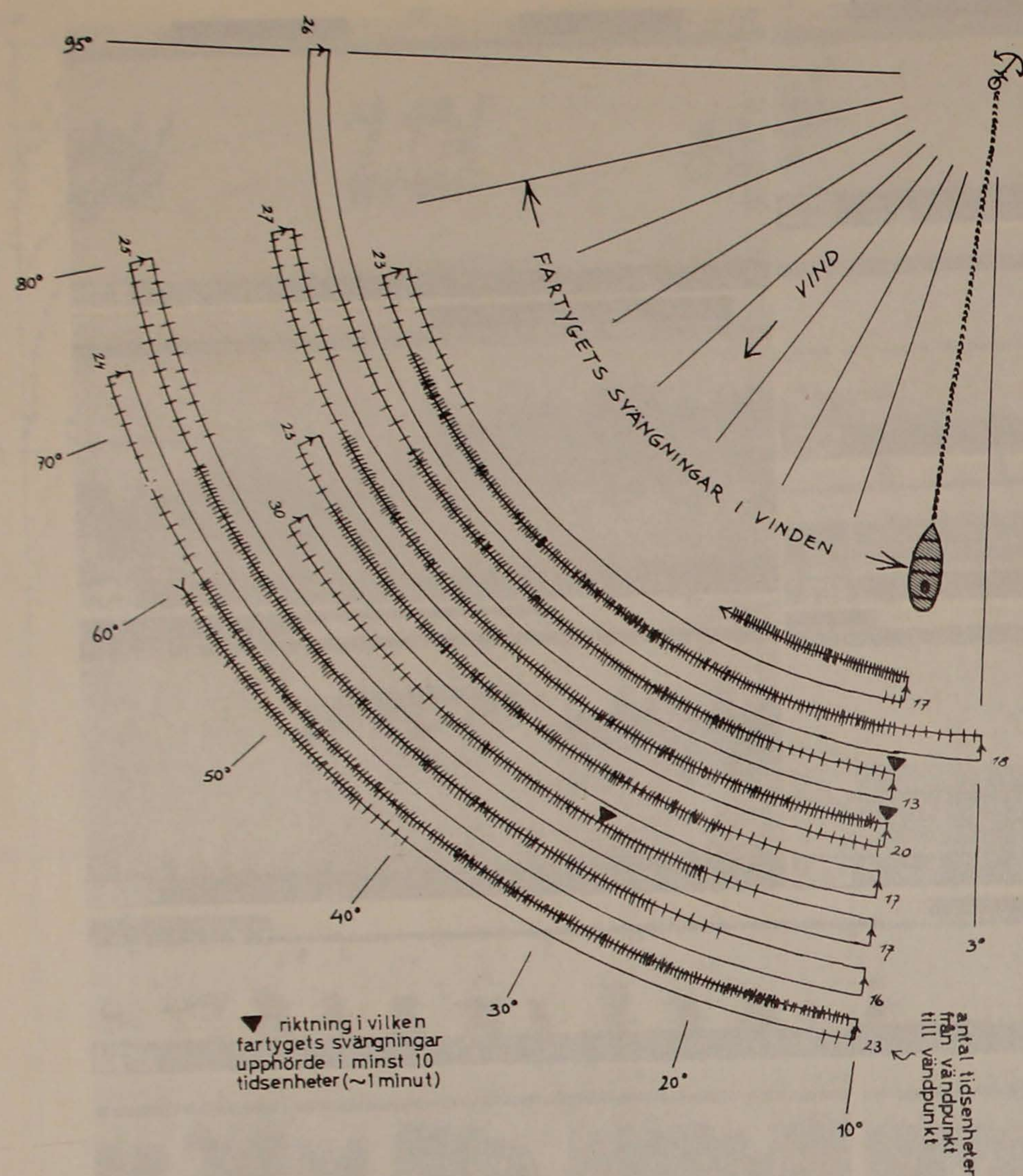

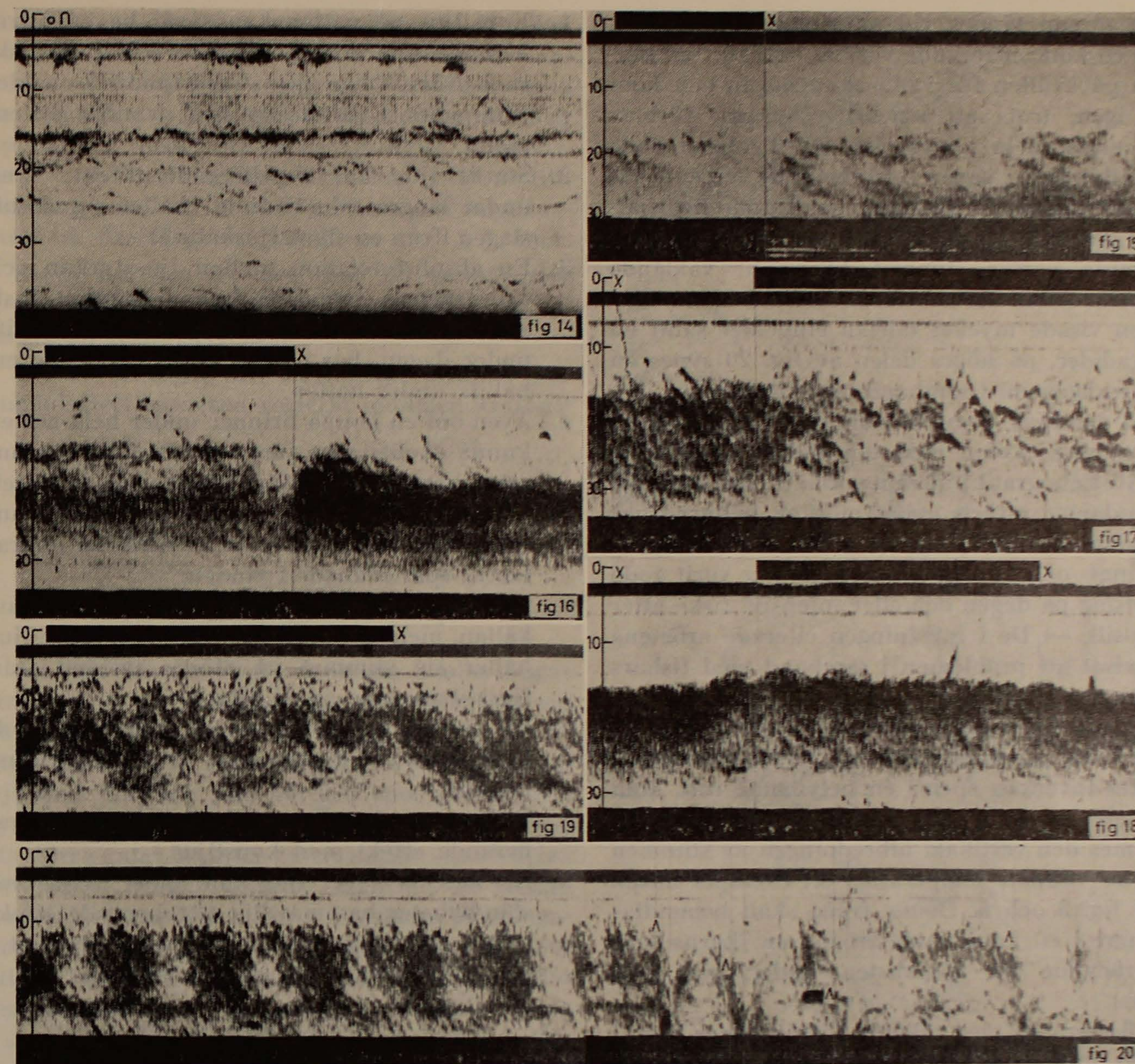
Fig. 11. THETIS' svängningar runt ankringsplatsen vid hård nordostlig vind i Brofjorden (8/9 nov. 62) och ekoutslagens intensitet. Ekoutslagens intensitet återges med olika täta streckningar, inga streck — inga utslag. Observera att fartyget behöver mindre tid för att svänga mot söder (utåt fjorden) samt att då utslag saknas.

inom en 92° cirkelbåge (maximalt). Härvid uppträdde ekoutslagen i perioder, fig. 10. När kvicksilverlampan släcktes upphörde periodiciteten så småningom, utslagen blev spridda; när kvicksilverlampan tändes, återkom periodiciteten. Fartygets svängningsvinklar runt ankringsplatsen noterades på ekogrammen och en bearbetning visade att fartyget i den ena riktningen, Brofjorden utåt, svängde fortare än inåt fjorden, fig. 11. Då fartyget rörde sig långsammast genom vattnet återkom ekoutslagen; när fartyget rörde sig fortast saknades utslag. När fartyget senare på natten p.g. av vindens avtagande svängde långsammare runt ankringsplatsen, uppträdde utslagen otydligare och i större intervaller. — Förklaringen till det här beskrivna fenomenet med periodiskt uppträdande ekoutslag är utan tvekan att ekoutslagen representera ett fiskstim som följer båtens svängningar när den lockande lampan är tänd. Om fartygets rörelse genom vattnet är för hastig, hinner dock ej stimmet följa med. Jfr i övrigt fig. 11.

Gullmaren 11/12 okt. 62. Fig. 12 visar ett

vackert exempel på vilken effekt en släckning av allt ljus har. En försöksserie med en stark belysningskälla (lampa nr 4), fig. 13, som riktades snett nedåt i en anhopning av ekoutslag visade när den tändes på ett bestämt djup, dels att ekoutslagen skräms, dels att utslagen ovanför lampan i de flesta fall helt försvinner, dels att utslagen under lampan reagera mindre intensivt. Skrämseffekten synes vara starkast uppåt, dvs. då fiskarna får ljusretning underifrån. På undervattensfilmen syntes talrika clupeider, några gadider. I området pågick vid tillfället ett omfattande och framgångsrikt snörpvadsfiske efter skarpsill. Efter släckning av allt ljus uppträdde nästan inga utslag alls; på undervattensfilmen syntes då endast rikligt med oidentifierbart plankton.

Kungsbackafjorden 15/16 okt. 62. Mycket obetydliga utslag såväl under dagen som natten, trots att 500 W-lampan (lampa nr 1) hade varit tänd sedan ankringen på eftermiddagen. Undervattensfilmningen visade enbart rikliga planktonförekomster. Trålning i fjordmynningen (SW om

ankringsplatsen) påföljande dag gav emellertid god fångst av torsk och vitling.

ca. N $57^\circ 40'$, E $11^\circ 32'$, SW om Hönö huvud, 16/17 okt. 62 på den öppna sjön. Helt stillt väder, lysande fullmåne. I området pågick under dagen ett intensivt bottenrälfiske efter skarpsill och goda utslag syntes på ekolodet. Enligt ekogrammen hade ljuset ingen lockande effekt trots att 500 W- och 150 W-lamporna varit tända sedan ankringen på eftermiddagen och fram till efter midnatt. Ekogrammet är av helt annan typ; på fig. 14 kan urskiljas åtminstone 4 olika skikt av utslag. Mycket fisk, huvudsakligen tydligen clupeider iaktogs i själva vattenytan eller 1 m under densamma ca 4 m från ljuskällan i en ring. Undervattensfilmen visade plankton och fiskar.

Marstrandsfjorden 12/13 nov. 62. Kvicksilverlampans koncentrerande effekt demonstrerades,

fig. 15. Vid tändning av ytterligare en ljuskälla, nämligen 500 W-lampan, blev utslagen endast obetydligt intensivare. Fartyget svängde stora delar av natten och ekoutslagen uppträdde i perioder på liknande sätt som i Brofjorden.

Marstrandsfjorden 13/14 nov. 62. Kvicksilverlampans snabbt koncentrerande verkan mer eller mindre tydlig, fig. 16—18. Skrämseffekter iaktogs såsom tidigare beskrivits vid tändning av ljus under vatten, dock var verkan uppåt denna gång mindre. I området pågick snörpvadsfiske efter skarpsill. Undervattensfilmning visade clupeider och gadider.

S om Gullmarens mynning mellan Gåsö och Stockevik, 15/16 nov. 62. I området pågick på dagen ett givande snörpvadsfiske efter skarpsill. Mycket stora skarpsillstim iaktogs av fiskebåtar (med ekolod och handlod) och av undersökningsfartyget THETIS (med ekolod). Kvick-

silverlampan tändes vid ankringen; tändningen hade en koncentrerande verkan, fig. 19. Vid nio-tiden på kvällen försvann ekoutslagen och kom icke igen, trots att kvicksilverlampan förblev tänd under hela natten, fig. 20. Tydligt hade ljuskällan icke sådan attraherande verkan att stimmet under alla förhållanden kunde kvarhållas. I det aktuella fallet saknas iakttagelser som förklarar varför stimmet försvann; växlande strömförhållanden är tänkbara. Undervattensfilmen visade mycket talrika clupeider samt en del gadider, på högra delen av fig. 20 synes en del arrangement i samband med filmningar.

Vid samtliga ovannämnda ljusförsök har ett och samma ekolod med oförändrad inställning (ELAC-Echograph) använts; alla försök har med ett undantag utförts under mörker, nätterna har i allmänhet varit mulna. Ledmotiv för valet av ankrings- och undersökningsplats har varit goda ekoutslag på dagen och/eller intensivt fiske efter skarpsill. — De i inledningen citerade arbetena har visat att problemen i samband med fiskars reaktioner på ljus är mycket komplicerade, då tydligen såväl deras fysiologiska kondition under olika tider på året som även miljöfaktorernas direkta inverkan spelar en betydande roll. Som framgår av egna pågående undersökningar bestämmas den vertikala utbredningen av stimmen ofta av vattnets temperatur, ett exempel härpå visar fig. 3 och 5. Denna fråga skall behandlas närmare i ett kommande arbete om skarpsillens uppträdande på västkusten under höst och vinter.

Tillsammans med tidigare försöksserier har vi hittills under 16 nätter med hjälp av ekolodet studerat pelagiska fiskars, dvs. huvudsakligen skarpsillens beteende vid ljusförsök. Som hjälpmedel ha vi använt en undervattens- 16-mm-filmkamera. Resultaten som har uppnåtts med olika slags ljuskällor kan man sammanfatta enligt följande:

1. Konstljus på natten kan såväl ha en attraherande som en repellerande effekt på fiskstim. Försök har gjorts med ljuskällor under vattenytan, i vattenytan och ovanför vattenytan.
2. Starkt ljus har repellerande effekt. Även under längre tid (15 min.) håller sig ekoutslagen ifrån en stark ljuskälla.
3. En absolut relation mellan ljusstyrkan och ekoutslagens intensitet har ej kunnat fastställas. Då endast svaga ekoutslag iakttagits under dagen, har endast svaga ekoutslag erhållits under natten.
4. Även om en lampa brinner under hela natten kunna ekoutslagen försvinna fastän fiskstimmet i början helt tydligt attraherats av ljuset.
5. Ljusets attraherande verkan på fisken runt ljuskällan kunde även visas med ett ankrat fartyg som svängde i vinden.
6. Vid svagt ljus kommer fiskstimmet nära ljuskällan, men är relativt glest; vid starkare ljus håller sig stimmet på större avstånd från ljuskällan, men är då tätare.
7. Ett starkt undervattensljus skrämmer tydligen mest de fiskar som är ovanför ljuskällan.
8. Vid starkt månsken uppnåddes ej någon attraherande effekt med konstljus.
9. Ett mycket svagt ljus kan under vissa omständigheter ha en tydlig attraherande effekt på ett stort vattendjup, som t.ex. försöket i Ljungskile den 9/10 okt. har visat.

Litteratur:

- Grubišić, F., 1962: Remarques sur les comportements de la sardine sur la lumière artificielle. — Inst. Ocean. i Rib. Split, 15 s.
- Lindquist, Armin, 1962: Om ekolodningar och försök med ljus. — Svenska Västkustfiskaren 32(15): 326—327.
- Sara, Raimondo, 1962: Light fishing. — Stud. Rev. gen. Fish. Coun. medit, 19, 33 s.

Preliminär rapport över försök med utsättning av regnbågslaxungar vid västkusten

Fiskeristyrelsen lät den 3 april i fjol utsätta 500 märkta ungar av regnbågslax i mellersta delen av Kungsbackafjorden vid Hallandskusten. Ursprungligen hade man planerat att utsättningen skulle ske i den allra innersta delen av fjorden, för att fisken skulle få känning av sötvattensutflödena från Kungsbackaån och Rolfs-

ån. Den ovanligt sena våren medförde emellertid att fjordens innersta del fortfarande var isbelagd, varför utsättningen fick ske längre ut i fjorden. Försöket väntades ge upplysningar om regnbågens tillväxt i saltvatten, dess vandringsdrift m.m. Motsvarande försök i Roskildefjorden på Själland har givit mycket höga åter-

fångstiffror. Den fisk som använts vid försöket har av styrelsen inköpts från dir. Brosché, Laxforsens fiskodling i Anneberg. Regnbågslaxarna var ettåriga och hade genom intensiv uppfödning uppnått en medelvikt på ca 1,6 hg/st. Fiskmästare N. G. Steffner från Älvkarleby utförde tillsammans med ett biträde märkningen med laxmärken. Återfångster premieras med 5 kronor.

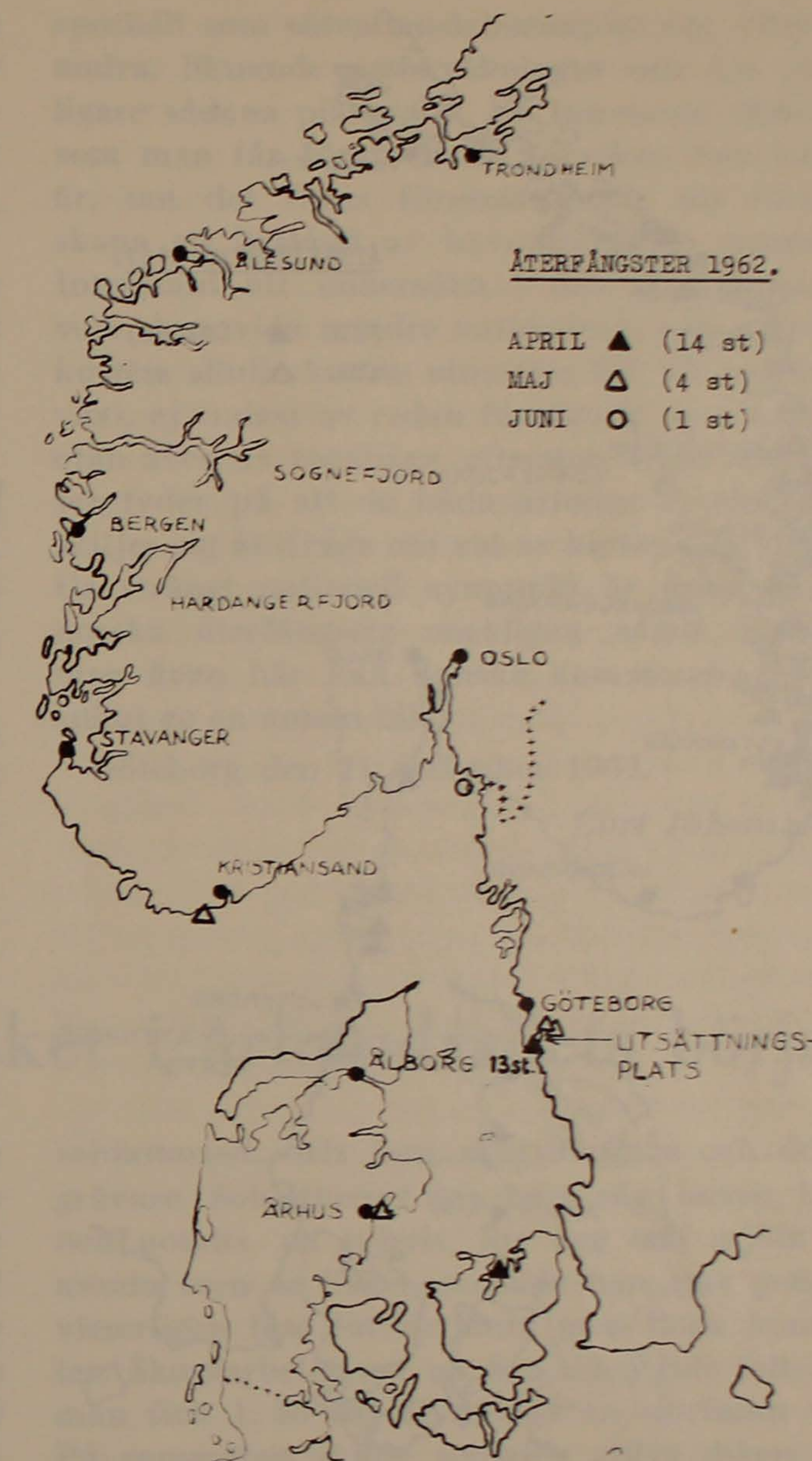
Fram till den 21 dec. har 65 återfångster — 13,0 % av märkningsmaterialet — inrapporterats till fiskeristyrelsen.

Såsom framgår av kartredogörelserna har månadsåterfångsterna varierat tämligen kraftigt:

april	14 st
maj	4 »
juni	1 »
juli	21 »
augusti	14 »
september	8 »
oktober	2 »
osäker fångstmånad	1 »

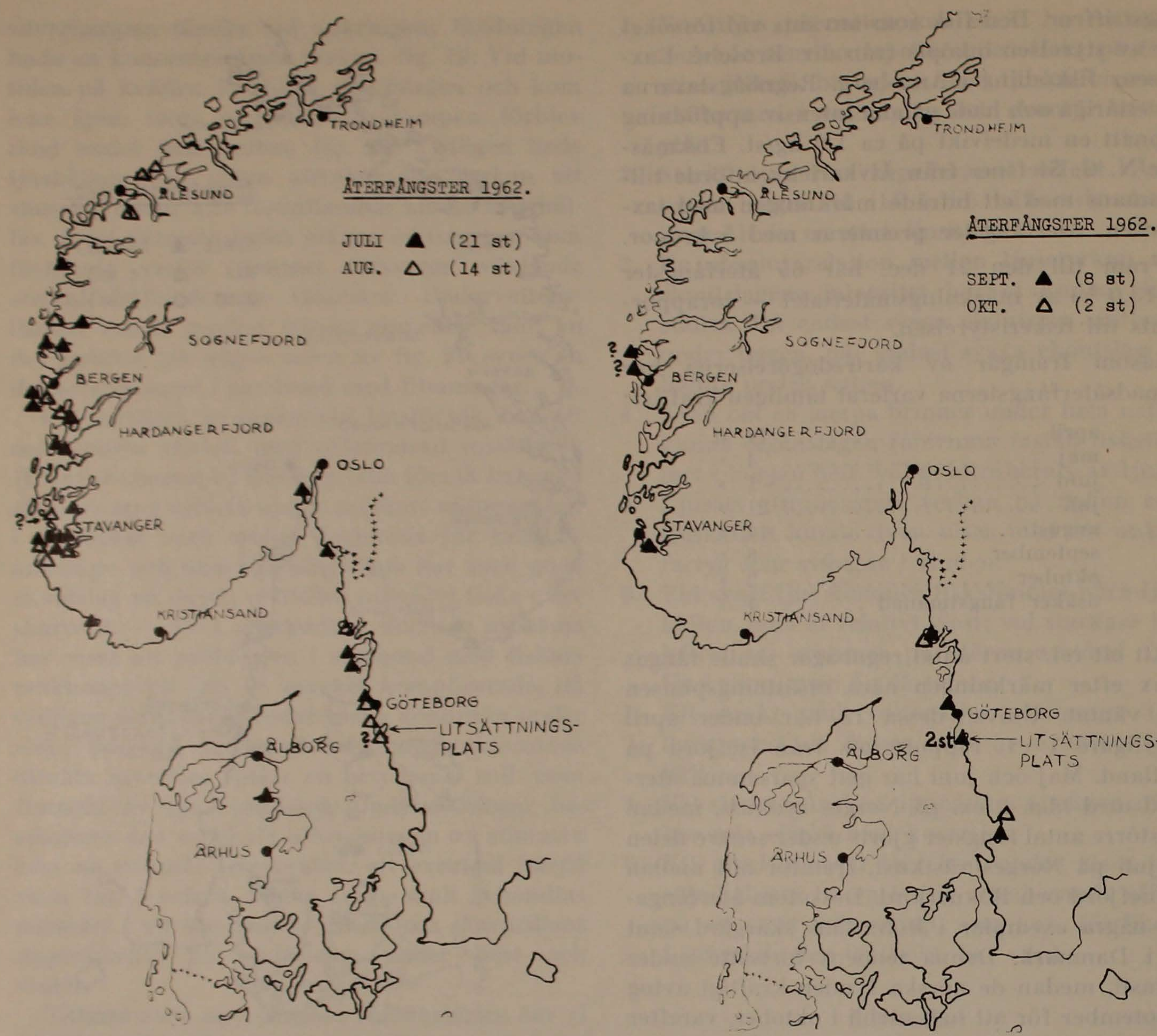
Att ett rel. stort antal regnbågar skulle fångas strax efter märkningen nära utsättningsplatsen var väntat. Utöver dessa 13 har under april ytterligare 1 ex. rapporterats från Isefjord på Själland. Maj och juni har gett sparsamma återfynd med bl.a. 2 ex. på Norges sydkust, medan ett större antal fångster gjorts under senare delen av juli på Norges västkust, framför allt mellan Sognefjord och Boknefjord. Dessutom återfångades några exemplar i Bohusläns skärgård samt ett i Danmark. Denna tendens fortsatte under augusti, medan de norska fynden kraftigt avtog i september för att helt utebli i oktober, varefter inga fynd rapporterats. De svenska västkuståterfångsterna håller sig på ung. samma nivå, dock med en mindre topp i september.

Intressant är, att maj och juni uppvisar så sparsamma fångster, med de därpå följande talrika norska fynden, ofta gjorda långt in i fjordarna. Tanken ligger nära till hands, att regnbågarna knappast kan ha uppehållit sig i större omfattning på lokaler, där fiske efter laxöring normalt bedrivs, utan kanske vistats längre ut i öppet vatten för att sedan av en eller annan anledning hamna uppe vid norska kusterna. Mot teorin att de fåtaliga återfångsterna under maj och juni delvis skulle kunna förklaras med att regnbågarna då var för små för att fångas i garn o.dyl. talar det faktum, att stora flertalet av aprilfynden hänför sig just till nätfångster. Utan att draga några paralleller kan i detta sammanhang pekas på de märkningsförsök med ungar av västkustlax, som dr B. Carlin omtalar i »Försök med märkning av odlade laxungar» (Vandringsfiskutredningens medd. nr 15/1955),

vid vilket ett icke obetydligt antal återfångades som vuxna på ungefär samma kustavsnitt av Norge.

I många fall är lokalangivelserna bristfälliga, men påfallande ofta anges, att återfångsterna är gjorda »långt in i fjorden», »nära land» eller liknande. I fem fall är vandring upp i sötvatten säkert konstaterad, nämligen den 22/4 i Kungsbackaån (längd 22 cm, fångad på drag), den 4/5 i Rolfsån vid Rolfsbro (20 cm, drag), den 18/5 i Kungsbackaån, norra stadsgränsen (21 cm, mete), den 5/8 i Årdalsälven vid Stavanger (26 cm, »flue nr 10») och den 20/10 i Lagan, fisktrappan vid Laholm (45,5 cm). Dessutom föreligger 2 tveksamma fall — den 31/7 i Nordre älvs mynning (33 cm, bottengarn) och den 6/9 »strax utanför Göteborgs fiskhamn» (40 cm, håv(!)). Av dessa är som synes de tre första fångade strax efter utsättningen i Kungsbackaån och Rolfsån, dvs. i relativt nära anslutning

till märkningsplatsen. Ingen av dessa uppvisar någon längdökning; ingen är heller könsbestämd. Enligt uppgift från dir. Brosché fanns inga köns mogna exemplar i utsättningsmaterialet; däremot förekom köns mogna hanar i höst bland de jämnåriga regnbågarna i odlingen. Ett enda sötvattensåterfynd är könsbestämt, nämligen det från Lagan (hane). I detta fall är också tillväxten betydande, från 27 cm till 45,5 och 0,9 kg, och en lekvandring förefaller trolig. Ett sådant förhållande kan möjligen vara tänkbart även i fråga om återfyndet i Årdalsälven. Längden har i detta fall ökat från 20,5 till 26 cm.

Det är givetvis omöjligt att redan första året på grundval av ett fåtal fångster i sötvatten draga några slutsatser om regnbågens ev. återvandring, speciellt som utsättningen i detta fall företogs direkt i havet, varvid fiskarna berövas varje möjlighet att »präglas» av ett visst vattendrag. Vad man emellertid kan hoppas är,

att hösten 1963 bör ge en mera betydande upp- vandring i sötvatten.

Fr.o.m. juli månad uppvisas en god tillväxt. Enär regnbågarna ej är individuellt vägda, redovisas nedan enbart ökning i längd fram till den månad då fångsten är gjord.

Månad	Medel- längd (cm)	Längd- tillväxt (cm)	Medel- vikt (hg)	Antal (st/mån)	Därv könsbest.	
					♂	♀
april	25,3	0,6	1,7	14	3	—
maj	21,8	0,5	1,8	4	—	—
juni	25,0	3,5	1,3	1	—	—
juli	35,7	10,6	5,4	21	2	3
aug.	35,6	11,1	6,0	14	1	1
sept.	36,4	12,1	7,2	8	1	1
okt.	42,8	17,3	8,5	2	1	—

En av återfångsterna kan tyvärr ej bestämas till månad och är ej upptagen i tabellen ovan. Den hänför sig till trakten av Stensån i Laholmsbukten, och vikten uppgavs ursprung-

ligen till 2,1 kg. Rapportören har dock vid samtal uppgivit, att det i stället mycket väl kan ha varit 1,2 kg. Det intressanta i sammanhanget är emellertid, att personen i fråga säger sig ha fångat ett flertal regnbågslaxar i år och även tidigare, och att lek kunde tänkas förekomma i några av de mindre vattendragen i trakten. Det är ju inte otroligt, att »rymlingar» från odlingar t.ex. i Danmark, Munka-Ljungby eller Anneberg kan ha bildat frilevande bestånd. Företeelsen bör absolut studeras närmare.

Det stora flertalet av regnbågarna är fångade med nät av olika slag — det anges bl.a. öringnät, skäddegarn men även bottengarn. Fångst på drag o.dyl. är ej heller ovanligt, och i något fall har fångst skett t.o.m. med åltina.

Eftersom så relativt ringa tid förflutit sedan märkningen företogs, kan man förmoda, att mera påtagliga resultat kan påvisas nästa år,

speciellt som sötvattenslaboratoriet har företagit andra, liknande undersökningar och har ytterligare sådana planerade. En intressant delfråga, som man får förmoda att försöken kan belysa är, om det finns förutsättningar att försöka skapa ett bestånd av havsvandrande regnbåge. Intressant att undersöka i det sammanhanget vore, huruvida mindre vattendrag, t.ex. på västkusten, skulle kunna utnyttjas för lek och upp- växt, ej endast av redan förefintlig havslaxöring utan även av regnbåge, eftersom vissa iakttagelser tyder på att de båda arterna ej obetydligt skiljer sig åt ifråga om val av biotop och näring. Ur strängt nationell synpunkt är årets talrika norska återfångster onekligen något oroande, men även här kan kanske kommande års resultat ge en annan bild.

Göteborg den 21 december 1962.
Curt Johansson

Minnen från Hjälmar-fisket i århundradets början

Nedanstående skildring av fiske och fiskare i Hjälmaren under seklets första decennier, som ingår i Insjöfisket nr 9—12, 1962, synes red. vara av så stort värde, att den även bör bli tillgänglig för SFT:s läsekrets. Genom sin rikedom på intresseväckande, detaljerade och vederhäftiga fakta utgör den ett eftersträvansvärt mönster för en skildring av ett fiske, som den förutan snart skulle vara glömt men som nu fått ett varaktigt historiskt liv. Vågar man hoppas att den kommer att locka till liknande skildringar även från andra håll.

Red.

Mina första minnen av Hjälmarfisket och dess utöware fick jag i min tidiga barndom. Min far var soldat under Biby säteri nere vid Hyndevadsån och han var en passionerad amatörfiskare. I sin ungdom hade han något år tjänat som dräng hos en släkting, Hellblom, som arrenderade fiskevattnet till Biby. Under den tiden hade den obotliga kärleken till fisket gripit honom och den behöll han till livets slut. Han var ju inte ensam om den kärleken, utan den levde hos alla som hölls med fisket. De trivdes bäst med båten, fiskredskapen och sjön, och min far var rent tokig med sitt fiske.

Sitt uppehälle skulle han ju ta dels från

soldattorpet, dels som skogshuggare och dikesgrävare. Soldattorpet gav bara råg, havre, korn och potatis, en julgris, lite ägg och mjölk till avsalu men se fisket, menade han, gav pengar, visserligen inte lättförtjänta men dock kontanter. Skogsarbetet var på den tiden inte fett, när man fick 1:50 för att hugga en storfamn ved. På sommaren skulle soldaten gräva diken och avloppsgravar på de vattensjuka markerna vid Biby. Arbetet var tungt och betalningen inte över sej. Jag minns hur han torrsommaren 1901 grävde uppe vid Sätran, en utgård till Biby, marken var som sten, och jag som den sommaren fyllde sju år fick bära vatten å hålla ner i täckdiket, för att mjuka upp leran, så spadspetsen kunde få fäste. Ibland såg jag honom använda en spade av trä, som bara hade nedre delen av järn. Yxa, såg, spett och spade och arbetet på de steniga åkertegarna vid torpet kunde inte jämföras med fisket, som hade både nöje och spänning över sig och som sagt gav lite pengar därtill. På vårarna var det gäddfisket i ån och på ångarna vid Tandla gård och notfisket i Eskilstunaån. Namnen Notön och och Notholmen påminner ännu om nottiden. Dra not gjorde man om nätterna och far, som var ung och stark, kunde då gräva om dagarna. Kräfftisket därnere vid Hyndevadsån och i hela Hjälmaren var vid sekelskiftet inkomstbringande och mycket kärt, ja, jättepulj, för å tala nutidens språk. Vi

alla som nöp och nöps av de läckra små skaldjuren, tills pesten tog dem år 1908, vi rycker ännu till av förtjusning, när vi ser dom hos fiskhandlarn eller på bordet och gamla kräftfiskare sjunger nubbevisan till deras ära även om de tillhör nykterhetsvännerna.

Vintertiden när isen låg var det tätt av met-skylen på grynnorna i Öster-Hjälmaren. Det blev i tursamt fall en påse abborrar hem på kvällen. På nätterna under lakleken metades lake med omväxlande framgång alltefter tur och skicklighet. Sommarfisket i ån där vid Biby gick nog mest i långrevens och ålens tecken. Mina första pengar fick jag som maskplockare och grindpojke. Fiskets spänning upplevdes redan i Biby trädgård, där man smög fram barfota med en fotogenlåga i en gammal tranlykta och högg maskrackarna, som var kvicka att försvinna i sina hål vid minsta feltramp. — Mask, långrevslådor, gäddryssjor, mörmtjärdar, stångkrokar, burar och kräftor och de otaliga fiskarhistorierna gav spänning åt min tidiga barndom. På lördagarna åkte fiskarna med egen skjuts eller med någon bonde till Eskilstuna, där fisken och kräftorna såldes på torget och i fiskaffärerna. De där torgresorna till stan hade sin avigsida, men det är en annan historia. Gubbarna var upprymda och hästarna löddriga vid hemkomsten.

1903 skulle det verkliga storfisket börja för min far. Mina föräldrar bröt då upp från soldatorpet vid Biby och flyttade till Forsbron, som ligger vid ån mellan Ölajaren och Hjälmaren på gränsen mellan Julita och Österåkers socknar. Far blev yrkesfiskare och arrendator av fiskevattnet under Ramsnäs gård i Julita. Formellt var han kompanjon med en son till fiskaren Bilberg vid Biby. Vi hade en och tidtals två fiskardrängar. Jag minns de där drängarna som ett par stadiga karlar, två bröder Frans och Gustav. Båda var starka karlar — och särskilt Gustav var känd för sin oerhörda kroppsstyrka. Deras styrka imponerade på mig och jag minns särskilt en gång, när de kom iland med hjälmar-snipan alldeles nerlastad med lake. Det var lakar av alla dimensioner ända upp under sittbräderna. »Nu får vi allt lasta ur lite, innan vi drar öpp», sa Frans lite betänksamt, när han klev i land. »Å fasen heller», svarte Gustav, »dra åt svängremma du Frans å ta i, så följer då nog mä!» Och så tog de i var på sin sida och båten lastad med vatten, ryssjor och lakar följde med, så det gnisslade, skrek och knakade om både båt och karlar. »Akta båten, era rackare», skrek arbetsgivaren, som andfådd kom rusande bland albuskarna på stranden. »För sent Hellqvist! Ta

fram snusdosa å ge öss en pris, för då har vi gjort skäl för», gav Frans till svar. Det fanns mycket lake i Hjälmaren, när min far började fiska med lakstrutar våren 1903.

Men priserna på lake var inte höga. Jag vill minnas att »Aske-Johan», fiskhandlarn i Askö, gav trettio möjligen 40 öre kilot, men jag minns också att vi sålde lake för 25 öre kg. Då gav gäddfisket på våren mer pengar. På den tiden var ångarna inte invallade utmed Forsån utan stod under vatten på våarna och grästuvorna lite varstans stod och rörde på sig av gäddor som lekte. En eller flera gånger på våren samlades goda vänner till min far på »gäddrev». Ett gäng karlar iförda långskaftade läderstövlar, en del med skaft upp till ljumsken, gick ut på linje i vattnet och höll kort avstånd till varandra. Om livet hade de ett rep, som höll uppe en säck — jag kan inte minnas att de hade några håvar — ljuster och brandjärn var ju sen länge förbjudna. — De tog gäddorna med händerna och jag minns inte om de fick så många. Det var kanske mer för nöjets skull och som omväxling i ätandet och drickandet, som pågick hela dagen. I varje fall gav gäddrevet stoff till samtal om äventyren ute på kärret, då en kanske tappat en stövel och en annan dråsat framstupa med en gädda krampaktigt slutet i sin famn. Se, det hade varit ett givande och nöjsamt fiske och glädjen stod högt i tak!

Efter gäddtiden på våren följde en bråd tid för oss, som för alla andra fiskare runt Hjälmaren och Mälaren. Dagarna i ända satt Bilberg och drängarna och gjorde kräftburar ute i den gamla stallängan från gästgiveriets dagar, då Forsbron var hållplats och forskjutsarna bytte hästar där. Man gjorde sig beredd på den stora natten i augusti, då kräftorna blev lovgivna. Två man skulle då ut med båt och burar till kräftgrunden i Södra Sjön och två man skulle fånga kräftor i Forsån, i Ölajaren och nere i »Fjärn».

Natten den 11 augusti blev det inte mycken sömn i stugorna runt Hjälmaren.

Det var kräftfeber i luften. Det gällde att få ut burarna på de strategiskt bästa platserna och man fick vara ute i tid. Burarna betades med potatis och fiskbitar, ja, våra drängar slog till och med ihjäl ormar och styckade dem som bete, och så bar det av med hjälp av åror och segel ut till grunden på »Söder». Flinta, Varse, Varsekalven, Burgrundet, Nyckelgrundet och allt vad de heter. Det var frifiskarnas områden, som var oberörda av strandrätten. Strandägarna och de som arrenderade fisket av strandägarna var också lika gripna av kräftfebern.

Nånstans vid Gagnhäll eller Fyrholmén gjorde

sig Hälltorp-Rickard klar, och på Väsboön fanns Kolpussskalle med sina söner och Lillstugen. På Tockenön, som ansågs vara ett av de bästa kräftfiskena runt Hjälmaren, gick Tökna-Gustav med sin snusdosa och gav akt på vädret. Hans fyra söner Hjalmar, Kalle, Erik och Abel var alla på plats var och en i sitt distrikt utefter den stora öns steniga stränder. Mor Lotta och hennes Hilda, som ännu finns kvar med Kalle på Tockenön, höll köket i gång. Det var fullt pådrag överallt. Kräfttiden skulle börja.

Och lika bråttom var det överallt: på Vinön, Valen och längs norra sidan av Hjälmaren med Ålhammars udde, Notholmen till Västermo och Öjalandet, där Bärstabönderna och »Sunnafiskarn», Sunna-Nisses far, hade sina många grynnor att bevaka och bemanna. Kräftfisket i Hjälmaren var vid sekelskiftet och åren därefter mycket omfattande, både på sommaren, hösten och vintern, och fisket av kräftor gav, åtminstone under sista tiotalet år, en god inkomst. Längre tillbaka i tiden var avsättningen och priserna inte så goda. Man fick då åka till Norrköping å sälja sina kräftor i husen och till restauranterna eller krogarna, som det kanske hette då. Jag har glömt vad kräftorna betingade i pris i Norrköping på den tiden, men priset hemma vid sekelskiftet hos uppköparna rörde sig om 3—4 kronor för en mätkorg lika med 32 tjug kräftor, 35, 40 högst 50 öre tjoget var vanligt omkring 1903. I dag är det ju nästan lika många kronor som ören på den tiden. Den första kraftiga höjningen av priset på kräftor kom med upptagandet av exporten på Tyskland, men den kom igång bara några år innan kräftpesten gjorde slut på fisket.

Många handlade med fisk och kräftor i min barndom och mycket vore att berätta om dem och deras konkurrens om kunder och priser samt deras färder i ur och skur med hästskjutsar och roddbåtar. Det var Axel Pettersson, Trismans-Anders m.fl. på Vinön.

Åtskilliga av dem hade sina fruar i Stockholm att sköta torghandeln. Till Stockholm gick fångsterna med Örebrobåtarna, som på den tiden regelbundet gick i trafik på Hjälmarens många tilläggsplatser. Det var ett allmänt folknöje att »fara till båten» och fitta på hur levande och dött gods stuvades ombord: kor och oxar, höns och kycklingar, kräft- och fisklådor, spannmål och trädgårdsprodukter. Allt fraktades med båt till Stockholm.

Våra handlare på Fiskebodasidan av Hjälmaren orienterade sig småningom åt Katrineholm och Vingåker, Karl Gustav Larsson i Lindtåppan

och Johan Eriksson i Askö, Rickard Sjöholm och Säg-Teodor m.fl.

Ett kapitel för sig i Hjälmarfiskets historia var fiskeritillsyningsmännen. Mellan dem och fiskarna och uppköparna rådde en ständig spänning, som kunde urarta till öppet krig. Många elaka historier har från fiskarhåll berättats om uppsyningsmännen, många är naturligtvis överdrivna och rätt långt från sanningen, men inte tråkiga för det.

Så berättas om en uppsyningsman att han köpte kräftor i Lännäs, som han sedan sålde genom en mellanhand till en handlare på Vinön. Efter någon eller några dar kom han så ut till Vinön för att syna, om de där sumpade kräftorna höll måttet — 11 cm. Nu hade Vinöhandlaren, som »gjusen» kom till först, bland sina sumpar en, som han var angelägen om att få visa först av alla.

— Låt oss först titta i den här sumpen, sa han, för de här kräftorna har jag köpt av herr L. (alltså syningsman ifråga) så de håller väl måttet? Uppsyningsmannen blev betänksam å sa: Jaså, jaså på det viset, ja vi låter det väl vara för den här gången med besiktningen. Så klarades det besöket av, och båten med de två roddarna och uppsyningsmannen försvann för den gången, för att slå ner vid annat lämpligare tillfälle.

En gång hände det att han blev saluterad så hårt, bakom en udde, att kulorna visslade omkring båten, så inget annat återstod än att skyndsamt ro i säkerhet.

Omkring 1908 hade vi en mycket omtyckt uppsyningsman, Gustavsson på Roxmo. Han färdades i motorbåt, så han hördes när han kom, men man kunde aldrig ändå vara säker.

Nu var det sed att vi höll kalas på kräftor nån gång. Då var vi inte så noga med måtten, för småkräftor smakar också bra. När så min far och jag kom inseglande i en vassvik i närheten av Fiskeboda, hade vi två rätt stora korgar med både lagliga och olagliga kräftor ombord. När vi kom med den stora fångsten tog vi ner seglet utanför vassen och lyssnade. Plötsligt hörde vi tunga, långsamma steg från stranden bakom vassen. Min far blev förskräckt och grep efter korgarna för å vräka dem i sjön. Jag försökte lugna honom med att han hört fel. Jag kunde inte höra att någon gick där vi skulle sätta i land. Men så hörde jag också att någon gick och klev i sjölandet! Så jag gjorde bara en lam invändning, när far kastade korgarnas innehåll av små och stora läckra skaldjur i sjön. Med lättat samvete men förargade rodde vi så i land och mötte på tilläggsplatsen ingen fiskeri-

tillsyningsman utan en av baron von Geddas stora oxar, som stod där och svängde med svansen och tittade på oss med ett outgrundligt uttryck i sina stora oxögon.

— Din förbaskade ox, eller kanske det var något än värre pappa utropade, när han fick se det oskyldiga djuret, som vi trott vara lagens väktare. När pesten sedan tog alla kräftor i sjön någon månad senare, så har jag aldrig kunnat försona mej med förlusten av kräftkalaset i augusti 1908.

Kräftfisket hade nog en dålig inverkan på moralen och sänjan mellan människorna. Kräftfebern framkallade inte precis de bästa egenskaperna hos fiskarna utan avundsjuka och misstänksamhet. Kanske hade den gamle slaktaren i Julita rätt, när han uttalade sig om kräftpesten och Vår Herre. Han sa ungefär följande: »Förut har jag tyckt att Gud varit en mes, men nu när han tog bort kräftorna ur Hjälmarens tucker jag att han handlade som en hel karl.»

Till slut några ord om gösfisket i gångna tider. På 1800-talet fiskades gösen med nät. Notfisket kom inte igång förrän under de första åren av 1900-talet. Näten var grovmaskiga, 9—9 1/2—10 varvsnät var det vanliga. De bands 29 varv djupa, 30 med boningen, alltså 5 fot djupa mot nu för tiden 12 fot och ännu mer, och nät hade alla småbrukare på södra Hjälmarsidan. Kräftpesten 1908 kom att bilda en epok i Hjälmarfisket och gösfisket blev dominerande. Före 1908 hade endast någon enstaka fiskare på den här sidan sjön en not, som Rickard Sjöholm vid Uggleboda, Lappe. Så följde fiskaren på Tockneön efter och så småningom kom den ena noten efter den andra igång. Kräftorna hade varit storätare av rom. Nu när de var borta, blev det mer gös i sjön. Sommaren 1914, när det första världskriget utbröt, var mycket torr och varm, och en stor göskull kom till. Den blev notfärdig 1918, då det rådde matbrist i Sverige och priserna på allting var höga, vi fick 2: 50 kr/kg för gösen då. Nedskrivaren av denna berättelse förtjänade som notkarl cirka 3.000:— kronor på mindre tid än två månader. Men så fick vi också en gång i Storsundet innanför Matsa berg noten så gott som full av gös, hela notkilen flöt upp, och vi hade båten lastad, när vi kom i land.

Åren och göskullarna kom och gick. Det gällde att räkna ut vilket band på näten, som kunde fånga dom nästa sommar.

En vinter satt en fiskargubbe stilla i sin stuga. Ingen visste rätt, vad han gjorde, för han öppnade inte dörren för vem som helst, men han band gösnät med tanke på att en ny kull skulle bli fiskfärdig fram på höstsidan. När den tiden

kom, hade han ett tjog 16-varvsnät färdiga. Det första lägget vid Fyrholmen gav en fångst på 400:— kronor.

Nu räknades allmänt med att 16-varvsnät skulle passa även följande år, men man räknade fel den gången, för året därpå hade göskullen vuxit ur kläderna och lät sig inte fångas med 16-varvsnäten, som tur var. Den togs sedan fullvuxen med noten i stället.

Undertecknad var åter fiskare ett slag på hösten 1920, och visst var fångsten skaplig men inte så bra som 1918. 1920 var min tid som fiskare definitivt slut, och 40 år har brusat med sina stormar över Hjälmarens sen dess. Fisket av gös har fortgått några år med noten, hela tiden med näten och med de relativt nya redskapen storryssjorna. De båda sista redskapen har väl gett huvudparten av gös, men nu är det dåligt, ja rent av botten för gösfisket i Hjälmarens. Men fiskaroptimismen lever och räknar med att en ny göskull är på tillväxt, men ack, den kommer att decimeras fort genom fångsten med de nya, djupa nylonnäten, och framtiden för fisket i Hjälmarens ser inte lovande ut.

Kraftiga fiskevårdsåtgärder syns mig nödvändiga, för att fiskaryrket i framtiden skall bli lönsamt. Fiskarna i Hjälmarens får nog vandra i fädernas spår och vara nöjda med en blygsam inkomst skulle jag tro. Gösfisket med noten lär sig inte. Detsamma gäller fisket med näten av äldre modell. Därför hänger notar och gamla nät i stora massor på vindarna och i sjöbodarna som förgängliga minnen av en svunnen tid av storhet och motgång i fiskerinäringens historia i Hjälmarens.

Mörtnäs, Hemmestavik i september 1962.

Sven Hellqvist

Överenskommelse om östersjö-laxen. Enligt vad vi erfarit så har nu äntligen, efter nyligen avhållna förhandlingar i Stockholm, nåtts överenskommelse mellan Sverige, Danmark och förbundsrepubliken Tyskland om framtidens laxfiske i Östersjön. Denna överenskommelse, som skett helt på tjänstemannaplanet och således utan några representanter från fiskarna, förutser vissa skyddsbestämmelser för laxbeståndet i nämnda farvatten. Dessa avser bl.a. minimimått på fångad lax, storlek på krokare och maskorna i drivgarnsnät. Överenskommelsen kommer enligt vad som berättats oss att inom kort ratificeras i Stockholm.

Den svenska delegation, som fört dessa förhandlingar, har letts av utrikesrådet C. Bergenstråhle och från dansk resp. västtysk sida har delegationerna letts av departementschefen B. Dinesen och ministerdirigenten professor H. Meyer-Lindenberg.

(Sydkustfiskaren)

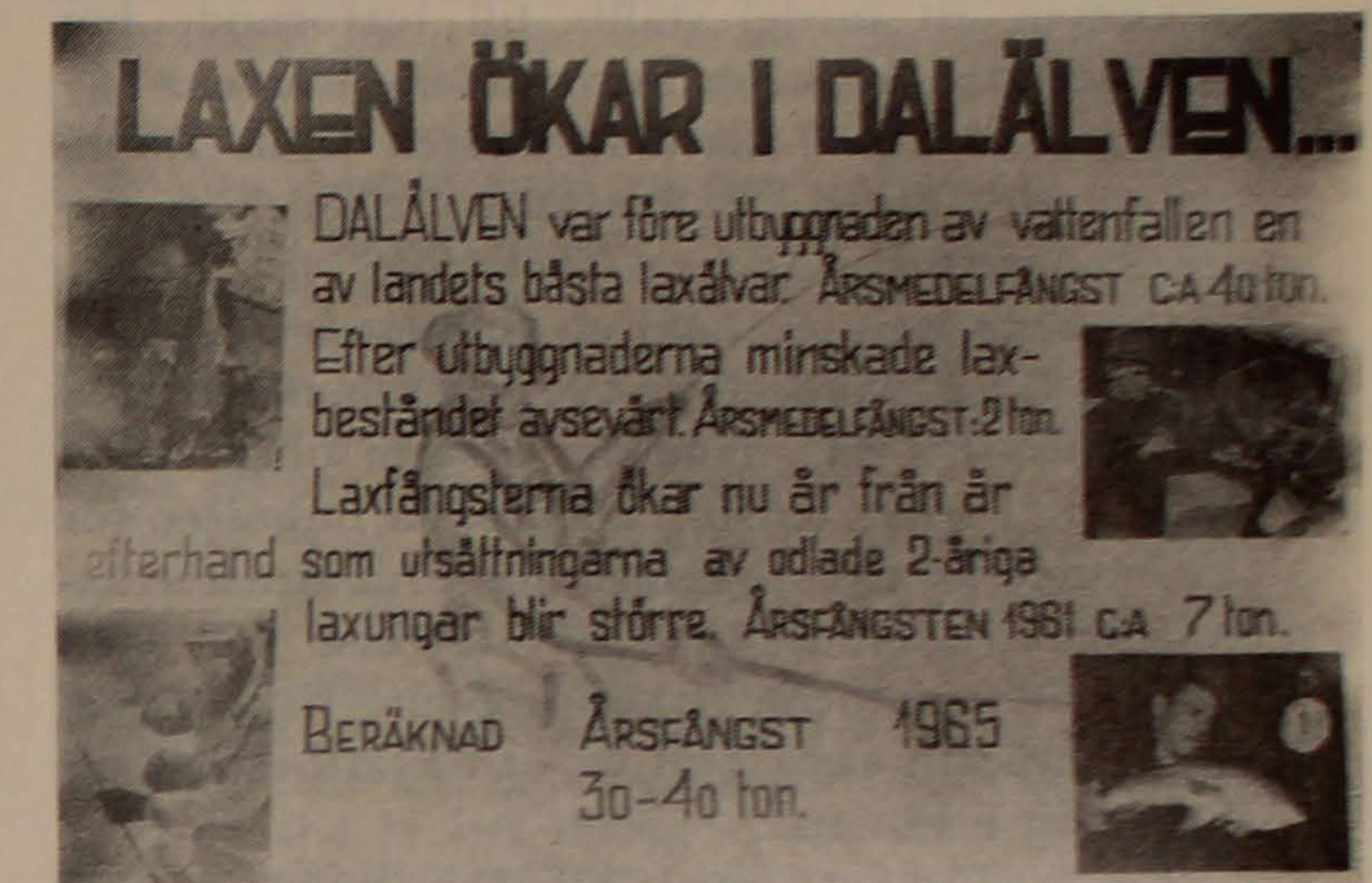
Laxen ökar i Dalälven

Under mottot »Laxen ökar i Dalälven» deltog Älvkarleby laxodling med en monter i den senaste Sten Sture-mässan i Uppsala.

Avsikten med laxutställningen var närmast att orientera allmänheten om den nya odlingsverksamhet, som fiskeristyrelsen nu bedriver vid Älvkarleby, och hur denna har påverkat laxbeståndet i Dalälven.

Laxmontern med bl.a. levande demonstrationsmaterial, ett hundratal laxsmolt i två stora akvarier, blev genast mycket populär. I text och bild fick besökarna en orientering om laxens liv i älv och hav, och i anslutning härtill fanns preparat av lax i olika utvecklingsstadier från rom till smolt. I kortfattad text belystes hur utbyggnaden av vattenfallen skadat laxbeståndet i älven, samt hur man redan efter de första försöksutsättningarna av odlade tvååriga laxar (smolt) kunde notera ett bättre fiske. Med diagram åskådliggjordes den efter hand ökade produktionen av laxsmolt och den ökning av laxbeståndet som följt härav. I en förteckning över de olika grupperna av fiskerättsägare och fiskeutövare i nedre Dalälven gavs också upplysningar om det statliga sportfisket. Utställningen, som pågick ett par veckor, besöktes av en stor publik.

Den nya odlingsverksamheten vid Älvkarleby igångsattes på prov redan 1954, men det är först under de senaste åren, som uppfödningen av tvåårig lax och öring bedrivits i större skala. Den första utsättningen av äldre ungar skedde på

Utställningsplansch.

hösten 1955, då ca 1.000 tvåsomriga laxar utsattes. Det dröjde sedan ytterligare ett par år, innan de första tvååriga laxarna kunde utsättas. Man kan säga att det året, 1957, blev ett markeringsår i Dalälvs-laxens historia. Sammanlagt utsattes då nära 17.000 laxar, varav ca 8.500 på våren som två- och treåriga. Produktionen har sedan dess, med undantag av en nedgång 1958, ökat år efter år och uppgick 1962 till nära 85.000 lax och över 17.000 öring.

Laxfisket i Dalälven, som under en lång följd av år varit rätt obetydligt, har nu börjat öka kraftigt. Den totala laxfångsten i nedre Dalälven (från havet till Älvkarleby) har under en femårsperiod nästan tiodubblats. Före 1957 fångades enligt den officiella statistiken inom detta område endast 200 à 300 laxar per år och 1962 uppgick fångsten till över 2.300 laxar. Med ledning av de återfångster som hittills erhållits av märkta laxar beräknas laxfisket i Dalälven inom några få år kunna ge 4.000—5.000 laxar årligen, under förutsättning att smoltproduktionen kan fortgå planerligt. Beträffande öringbeståndet kan man, efter de större utsättningar som nu skett, också emotse en ökning de närmaste åren. För sportfiskets del torde denna ökning bli mera märkbar än ökningen av laxbeståndet, eftersom laxen under lekvandringen i älvarna alltid är svår att fånga på drag eller fluga.

N. G. Steffner

Sandskägga fångad i Vänern. Fiskaren Karl Lurén på Lurö i Vänern fick härom dagen på nät en sandskägga på 0,8 kg. Man torde väl få anta att den själv tagit sig dit slussvägen.

Älvkarleby laxodling på Sten-Sturemässan 1962.

Studieresa i Finland

Genom att medel ställts till förfogande har fiskmästaren Sven Nordin vid Skellefteälvens regleringsförening, fiskerikontrollören Hans Runnström vid Kungl. Vattenfallsstyrelsen och fiskerikonsulenten Anders Tägtström vid Kungl. Fiskeristyrelsen företagit en studieresa i Finland under tiden 25/8—3/9 1962. Ändamålet med resan var i första hand att studera olika fiskemetoder i sötvatten för att erhålla impulser för införande av nya fiskemetoder i för kraftverksändamål reglerade sjöar. Av intresse var även att studera aktuella fiskeriproblem, fiskodlingsverksamheten samt kräftan och kräftpestens utbredning i Finland.

Resan företogs med bil och påbörjades i Torneå och avslutades i Åbo. Under resan besågs bl.a. Monta fiskodling vid Ule älv, vilken är den enda fiskodling i Finland, där man producerar utvandringsfärdiga laxungar (ca 100.000 st per år) som kompensation för skada på laxbeståndet genom kraftverksutbyggnader. Vidare besågs Fiskeristiftelsens försöksodling vid Lohja. Här disponerades man över ett stort avelsmaterial av bl.a. kanadaröding (800 fiskar), laxöring, bäcköring och regnbåge.

Fisket i Finlands insjöar bedrivs i första hand efter siklöja och härvid användes i stor utsträckning olika flytredskap. Bland de mera intressanta fiskena som studerades kan nämnas flytnots-

och flytnätfiske i Ule träsk, flyttrålfiske i Kallavesi, kobbnät- och flytnätfiske i norra och södra Päjäjä samt gösfiske med nät och ryssja i Vanajanselka.

I samband med inbjudan till ett besök på hushållningssällskapet i Jyväskylä fick deltagarna i studieresan en orientering över ett finskt hushållningssällskaps uppbyggnad. I Helsingfors besöktes Finlands fiskeriförening där mag. G. Bergman lämnade en orientering över fiskerorganisationerna i Finland och där även aktuella fiskerifrågor diskuterades.

Som instruktiv och mycket tillmötesgående ciceron på större delen av resan medföljde fiskerikonsulenten vid Finlands fiskeriförening E. Hakkarainen. Dessutom deltog inom lokaldistriktet hushållningssällskapets fiskerikonsulenter på resan på respektive platser. För planerandet av resan bistod även mag. J. Toivonen vid Lantbruksstyrelsens fiskeribyrå i Helsingfors. Studieresan gav förutom de praktiska erfarenheterna en hel del värdefulla och intressanta synpunkter inte minst genom diskussion och utbyte av erfarenheter med de finska fiskeritjänstemännen. Med tanke på de många likartade fiskeriproblem som förekommer inom Finland och Sverige ansågs det värdefullt, om en utvidgad kontakt mellan de båda ländernas fiskeritjänstemän kunde komma till stånd.

KORTA DRAG

Fiskerinämnad planeras för Arjeplogs kommun. Arjeplogs allmäningsstyrelse höll den 14 december sammanträde med intresserade sammanslutningar för dryftande av frågan om bildande av en fiskerinämnad för Arjeplogs socken. I sammanträdet deltog representanter för Arjeplogs kommun, domänverket, lappväsendet och sameföreningen, varjämte fiskeristaten representerades av fiskeriintendenten Sörensen och fiskerikonsulent Lappea. I den orientering i frågan som lämnades av fiskerikonsulent Lappea framhölls bl.a., att drygt 1/4 av Norrbottens läns sötvatten låg inom Arjeplog, därav 170.000 ha sjöar. 90 % av vattnen var lämpliga för laxöring och den stam av storöring som fanns var bland de förnämsta i landet. De naturliga förutsättningarna utnyttjades dock icke för närvarande.

Konsulent Lappea gick sedan in på frågan om hittills gjorda affärsmässiga yngelplanteringar och utsättning av sikfisk, vilka givit föga resultat. Största delen av sjöarnas produktion av sellack kunde inte tillvaratagas på grund av avsättningsvårigheter. Ungefär 100 ton årligen får bli kvar och trängas i

sjöarna. Denna småsik är en läcker matfisk förutsatt att matkonkurrensen det tillåter, och laxöringen och rödingen har livnärt sig på den i tusentals år. Om denna småsik kunde omvandlas till laxöring och röding blev det inga avsättningsvårigheter.

Omvandlingen av småsik till laxöring och röding sköter naturen om, bara det finns laxöring och röding på platsen. Planerna i det hänseendet är utstakade och detaljerna undersökta. Huvudsaken är att utsättningsmaterialet härstammar från fiskar, som sedan istiden acklimatiserat sig just för dessa förhållanden.

Förutsättningen är dock att intressenterna gör gemensamma ansträngningar. För underlättande av det arbetet rekommenderades, att kommunen och fiskevattensägarna bildar en förening, som arbetar med fiskets upphjälpande inom kommunen. Fiskevattensägarna representeras av länsstyrelsen, domänverket och allmanningen, medan kommunen representerar den icke fiskerättsägande delen av fiskeintresserade inom socknen.

Efter denna orientering ventilerades frågan. Alla

var eniga om att en förening skulle bli till stor hjälp för fisket.

Även fiskeriintendent Sörensen ansåg att en fiskerinämnad skulle kunna bli till stor nytta, ty man kunde då genom gemensamma aktioner få fram medel för fiskets upphjälpande inom socknen.

Kommunens representant Sigvard Sundström uttryckte kommunens stora intresse för saken men kunde inte komma med några utfästelser, förrän kommunen uttalat sig i frågan.

Representanten för sameföreningen betonade, att det är angeläget att på kronans vatten inte enbart säljes fiskekort utan även fiskevård utövades, vilket inte för närvarande är fallet. Av samma mening var lappfogde P. Lithander.

Det beslutades att en interimstyrelse skulle tillsättas och utgöras av sex personer, varvid berörda organisationer skulle utse ledamöter före den 1 april. För lapparnas del skulle utses representant på det lagstadgade sammanträdet med lappbyarna.

Till sammankallande valdes allmäningsstyrelsens ordförande Artur Brodersson.

(N.-K.)

Särskild fiskerorganisation även i Arvidsjaurs socken. Även i Arvidsjaur har man återupptagit de för några år sedan väckta planerna på att inrätta en särskild organisation för fisket inom socknens vidsträckt vattenområden. Vid ett sammanträde den 13 december med representanter för Arvidsjaurs sockenallmanning, kommun och turistnämnd, vid vilket fiskeriintendent Sörensen och fiskerikonsulent Lappea var närvarande och understödde förslaget till bildande av ett socknens fiskeriråd, beslöt man nu tillsätta en interimstyrelse för att vidare utveckla planerna.

Lax från Ätran fångad vid Grönland. En vid Hallands läns hushållningssällskaps undersökningsstation i Nydala vid Högvadsån den 30 april 1961 märkt laxunge har omkring den 1 december fångats utanför Grönlands västkust, meddelar fiskerikonsulent Gösta Edman, Falkenberg.

Det är enligt konsulenten veterligt första gången som en lax från europeiska fastlandet simmat över atlanten. Västkustlax har vid något tillfälle fångats i irländska vatten och även upp mot Spetsbergen, men aldrig förr har man träffat på den så långt bort.

Vid märkningen var laxungen 13,7 cm lång. Vid infångandet hade laxen en längd av 64 cm och en vikt på 2,6 kg, ungefär normal tillväxt, enligt experitisen.

Laxfångsten i Skellefte älv. Statistiken över resultatet av 1962 års laxfiskesäsong för Skellefteälven föreligger nu klar. Den visar att 866 laxar fångades med en totalvikt av 6.400 kg, medelvikt 7,4 kg.

1961 blev resultatet 1.371 laxar om sammanlagt 10.423 kg, medelvikt 7,6 kg, och 1960 endast 360 laxar och 3.425 kg, medelvikt 9,5 kg. Med tanke på att det var första året som det förekom fiske efter endast omkring halva älven anser fiskeexperterna resultatet vara ganska bra. I statistiken för 1962 ingår även avelsfångst, varför man inte utlämnar värdet av fångsten. Som jämförelse kan dock nämnas att 1961 års laxar taxerades till 107.512 kronor.

Det bör observeras, att statistiken bygger på notlagens rapporter samt, som sagt, avelsfångstens siffror. Lagligt eller olagligt upplockade laxar i andra sammanhang finns av naturliga skäl inte med.

(N.V.)

Fiskdöden i Dalälven. Orsaken klarlagd. En av huvudorsakerna till fiskdöden i Dalälven är utsläppet från en fosforfabrik i Månsbo, Avesta, konstaterar statens vatteninspektion efter expertundersökningar. Driftstopp infördes omedelbart vid fabriken med verkan fram till våren 1963. Vattenfallsstyrelsens laxodlingsanstalt i Näs har genom fiskdöden gjort förluster på över 100.000 kr.

Sedan drygt ett år har en enormt hög dödlighet i Dalälvens fiskbestånd kunnat konstateras nedströms Avesta. De första som slog larm om förhållandena var en rad fiskevårdsföreningar, men sedan kom också oroande tecken från laxodlingsanstalten i Näs, ett par mil söder om Avesta.

Näs är en av de fem laxodlingar som vattenfallsstyrelsen startat för att kompensera skadorna på laxfisket vid vattenkraftutbyggnader. Tillsammans med en odling i Långhult i Småland skulle Näs stå för produktion av de 250—300.000 laxungar som behövs för Lule älv, då utbyggnaderna där tagit fart.

I januari i år steg dödligheten bland de just utplanteringsfärdiga tvååriga laxarna, den s.k. smolten. Den normala dödligheten på 0,3 procent sköt i höjden med nära hundra gånger. I stället för det normala värdet av 50—60 procent röda blodkroppar hade laxungarna bara 3—5 procent. På tre månader plockades 30.000 döda tvåårsloxar bort ur dammarna.

Statens vatteninspektion kopplades in. Stickprov togs i Dalälven upp till Borlänge, men föröreningarna konstaterades komma från Avestatrakten.

Disponent R. Örtenblad vid Alby Nya kloratfabriks AB i Månsbo kommenterar för Dagens Nyheter:

— Statens vatteninspektion har ännu inte kommit med någon officiell kommuniké, men det antas att det skadliga utsläppet kommer från vår fosforfabrik. Då vatteninspektionen delgav oss misstankarna, stoppade vi omedelbart tillverkningen. Även från vår sida har undersökningar inletts.

Driftstoppet innebär inga allvarliga avbräck. Vi skulle ändå ha stoppat i januari, men nu blir det alltså en månad tidigare. Fosforfabriken är i gång bara halva året, slutar hr Örtenblad.

(D.N.)

Stor fiskdöd i Kävlingeån. På grund av utsläpp av sockersaft vid Örtofta sockerfabrik — genom ett tekniskt missöde — och därav förorsakad syrebrist inträffade i slutet av oktober en mycket omfattande fiskdöd i Kävlingeåns nedre delar. Fiskbeståndet — ål, gädda, abborre, braxen och mört jämte en del flatfisk från kusten — är här mycket rikt och åtskilliga ton fisk synes ha strukit med. Äns ende yrkesfiskare Axel Andersson i Stävie förlorade också en stor mängd fisk i sina sumpar. Tursamt nog hade utsläppets inverkan ej hunnit göra sig gällande före passagen av Svenska lax- och laxöringföreningens försöksstation vid Håstad Mölla, där avelsfiskarna klarade sig. —

Skottpengar begärs på västkustmink. Vildminskens framfart på västkusten har de senaste åren blivit av allt större omfattning. Sjöfågelbeståndet har redan reducerats, och många fiskare har fått garn och ryssjor förstörda. Med detta som bakgrund begär Svenska västkustfiskarnas centralförbund hos länsstyrelsen i Göteborg att skottpengar skall utbetalas på all mink som i villt tillstånd påträffas och dödas inom Göteborgs och Bohus län.

Svensk fiskeritidskrift. Fråga om anslag. Fiskeristyrelsen tillstyrker hos kmt, att Sveriges allmänna fiskevårdsförbund får statsbidrag med 3.000 kr. för 1962 för Svensk fiskeritidskrifts utgivande. För 1961 utgick 1.000 kr. för samma ändamål. Mot styrelsens beslut har dock en ledamot, fiskaren och riksdagsmannen Hans Levin, reserverat sig. Han vänder sig mot att det i ansökan talas om den offi-

ciella prägel, förbundet är angeläget om att bibehålla, och erinrar om att förbundet tillkom för ett par år sedan genom sammanslagning av Svenska fiskevårdsförbundet och Amatörfiskarnas riksförbund, men att inget av dessa och i synnerhet ej det sistnämnda hade någon officiell prägel. Detta kan därför inte åberopas till stöd för fortsatt statsbidrag till tidskriften.

Fiskeriadministrationen 1963

Kungl. Fiskeristyrelsen

Sten Sturegatan 42, Fack, Göteborg 5. Tel.: växel 031/17 08 50.

Överdirektör: Fil. dr J. Hult.

Ledamöter: Ombudsman G. Högström, riksdagsman H. Levin, disponent F. Jonsson, direktör E. Lilja, ombudsman G. Åberg.

för forskningsverksamheten dessutom: Fil. dr B. Carlin, professor B. Kullenberg, professor A. Johnels, professor P. Brinck.

Byrån för saltvattensfisket:

Byråchef: Fil. lic. S. Sahlin.

Byråinspektör: Fil. dr A. Lindquist. (tjl.)

Byrån för sötvattensfisket:

Byråchef: Fil. dr E. Dahr.

Byråinspektör: vakant.

Administrativa byrån:

Byråchef: Jur. kand. L. Wikland.

Byrådirektör: Jur. kand. I. Silow.

1:e byråsekreterare: Pol. mag. H. Bengtsson.

Assistent: Lilly Snellman.

Havsfiskelaboratoriet, Lysekil, tel. Lysekil 0523/104 58, 101 94, 114 52, 112 82 (Hydrografiska avd. Bornö Station, Gåseberg, tel. Lysekil 0523/400 28; Box 1038, Göteborg 4, tel. 24 08 48). Avdelningsföreståndare: Fil. dr H. Höglund (tel. 104 58).

Laboratorer: Fil. dr L. Hannerz (tel. 114 52), fil. lic. G. Otterlind (tel. 101 94), fil. dr A. Lindquist (tel. 112 82), fil. lic. A. Svansson (den senare med adress Box 1038, Göteborg 4).

Assistenter: Fil. mag. S. Fonselius (tjl.), S. Engström.

Sötvattenslaboratoriet, Drottningholm, tel. Sthlm 010/72 00 40.

Avdelningsföreståndare: Professor, fil. dr S. Runnström.

Laboratorer: Fil. dr T. Lindström, fil. lic. N. A. Nilsson, fil. dr G. Svårdson.

Fiskeriassistent: G. Molin.

Fiskeriundersökningsfartygen »Skagerak», Göteborg 41, tel. 29 25 07. Befälhavare: Sjökapten S. Ronge. »Thetis», Göteborg 41. Befälhavare: Sjökapten B. Johansson. »Eyrstrasalt». Befälhavare: Sjökapten C. O. Källström.

Statens Vatteninspektion

Drottningholm, tel. Sthlm 010/72 04 64, 72 04 74.

Ledamöter i Vattenvårdsnämnden: Landshövding G. Netzén (ordf.), landssekreterare Å. Sylwan (v. ordf.), direktör T. C. Andersson, medicinalråd H. Bolin, lantbrukare K. G. Brofalk, överdirektör

J. Hult, kommunalnämnsordförande N. J. L. Eliasson, byråchef B. Hawerman. Personliga suppleanter för Bolin professor L. T. Friberg, för Hult fiskeriintendent C. Puke, för Hawerman byrådirektör H. A. Goldschmidt.

Överinspektör: Fil. mag. S. Andersson.

Byrådirektörer: Docent E. Vasseur, fil. kand. Å. Liedberg, ingenjör A. Hanson.

Laboratorer: Fil. lic. L. Karlgren, fil. dr T. Hasselrot, vakant.

Vatteninspektörer: Fil. kand. B. Rosenberg, fil. kand. N. O. Kempe, civilingenjör U. Lindström, fil. mag. Ingeborg Stjerna-Pooth, fil. kand. J. Weman.

Assistent: Fil. kand. G. Rosén.

Fiskerikonsulent: E. Ahl.

Föredragande i hygieniska frågor:

Docent G. Laurell, Uppsala.

Fiskeriintendenter

Österhavets distrikt: Fil. dr S. J. Sjögren, Vargungevägen 6, Saltsjö-Duvnäs, tel. Sthlm 16 15 74.

Västerhavets distrikt: Fil. dr P. Enequist, Sten Stureg. 42, Fack, Göteborg 5, tel. 17 08 50 (växel).

Nedre södra distriktet: Fil. dr H. Alander, Carl Larssonsgatan 3 A, Göteborg S, tel. 40 34 13.

Övre södra distriktet: Fil. lic. T. Ros, Rynningeg. 20, Örebro, tel. 18 45 40.

Mellersta distriktet: Fil. lic. C. Puke, Slottet, Gävle, tel. 026/800 91.

Förste fiskeriinspektör: Fil. kand. K.-J. Gustafson.

Förste aktuarie: Pol. mag. T. Dahln.

Fiskerikonsulenter: B. Ahlmér, A. Tägtström.

Kanslibitråde: Fröken I.-M. Apel.

Nedre norra distriktet: Fil. dr S. Berg, Kastellgatan 4, Härnösand, tel. 189 00.

Bitr. fiskeriintendent: Fil. lic. H. Kalleberg (tel. 189 01).

Förste fiskeriinspektörer: Fil. mag. C. M. Furst, fil. kand. M. Stube, fil. kand. R. Holmberg (tel. 189 02), 1 vakant.

Fiskerikonsulenter: A. Gad, B. Andersson, G. Andersson, C.-L. Landberg, B. Pettersson, S.-I. Zettergren, L. Hanell.

Övre norra distriktet: Fil. lic. I. Sörensen, Residensgatan 18—20, Luleå, tel. 0920/200 40.

Bitr. fiskeriintendent: Fil. lic. G. Sallerberg.

Förste fiskeriinspektörer: Fil. mag. Ö. Karlström, fil. mag. Å. Petersson.

Förste aktuarie: Pol. mag. N. Lind.

Fiskerikonsulenter: O. Bergman, J. Tuolja, J. Forsman, 1 vakant.

Statens fiskeriingenjör: Civilingenjör C. A. Schmidt, Humlegårdsgatan 29, Sthlm Ö, tel. 22 89 30.

Föreståndare för statens fiskodlingsanstalter: Älvkarleby laxodling, Älvkarleby.

Kontor och fiskodling, Älvkarleby, tel. Gävle 722 76.

Centralfisket, Laxön, tel. Gävle 727 76.

Laxodlingen, Hyttön, tel. Gävle 780 28.

Fiskerikonsulent N. G. Steffner, bost. tel. Gävle 724 57.

Kälarne: Fiskmästare E. Halvarsson, Fack 9, Kälarne, tel. 29.

Mörtrum: Fiskmästare G. Johansson, Mörrum, tel. Karlshamn, 0454/501 23.

Hushållningssällskapen

Länsfiskeritjänstemännen:

Stockholms län: A. Andersson, Esplanaden 25, Norrtälje, tel. 1282, (norra distriktet), P. Mattsson, Skyttevägen 18, Saltsjöbaden, tel. 17 07 26 (södra distriktet).

Uppsala län: G. Ivarsson, Hushållningssällskapet, Uppsala, tel. 301 89, bost. 162 38.

Södermanlands län: A. Lurén, Västra Trädgårdsgatan 52 A, Nyköping, tel. 0155/178 00, bost. 0155/103 15.

Östergötlands län: W. Zettergren, Hushållningssällskapet, Linköping, tel. 295 20, bost. 485 62.

Jönköpings län: G. Luning, Hultvägen 6, Eksjö, tel. 358.

Kronobergs län: B. Johansson, Hushållningssällskapet, Växjö, tel. 145 35, bost. Södra Lyckeveg. 5, Växjö, tel. 110 27.

Kalmar läns norra del: H.-K. Molander, Hushållningssällskapet, fiskeriavdelning i Västervik, tel. 133 90.

Kalmar läns södra del: G. Christiernsson, Hushållningssällskapet, Kalmar, tel. 156 70, bost. 139 96.

Gotlands län: N. Persson, Hushållningssällskapet, Visby, tel. 122 22, bost. Klosterbrunnsgatan 5, tel. 112 55.

Blekinge län: E. Norin, Hushållningssällskapet, Karlskrona, tel. 192 73, bost. 150 71.

Kristianstads län: H. Anheden, Hushållningssällskapet, Kristianstad, tel. 044/150 30 (växel), bost. Kanalgratan 16, tel. 184 78.

Malmöhus län: C. G. Hammarlund, Lindesgatan 5, Vellinge, tel. 040/42 09 10.

Hallands län: G. Edman, Fiskargatan 6 B, Falkenberg, tel. 2331, bost. 325.

Göteborgs och Bohus län: U. Lundin, Hushållningssällskapet, Uddevalla, tel. 163 50.

Älvsborgs läns norra del: R. Schmuul, Hushållningssällskapet, Vänersborg, tel. 120 30, bost. 150 49.

Älvsborgs läns södra del: S. Sander, Hushållningssällskapet, Borås, tel. 276 30.

Skaraborgs län: T. Persson, Gårdsvägen 4, Töreboda, tel. 792.

Vänern: T. Larsson, Hushållningssällskapet, Karlstad, tel. 054/501 80 (växel), bost. 582 87.

Värmlands län: L. Stenberg, Grängsgatan 1 B, Karlstad, tel. 054/501 80, bost. 112 69.

Örebro län: G. Svansson, Lövstagatan 12 A, Örebro, tel. 236 51.

Västmanlands län: H. Wiederberg, V. Långgatan 25, Köping, tel. 0221/102 59.

Kopparbergs län: E. Eriksson, Idunvägen 3, Falun 2, tel. 2330, bost. 2281.

Gävleborgs län: G. Skog, N. Kungsgatan 33, Gävle, tel. 205 00, bost. 258 42 (saltsjöfisket); H. Forslin, Bergsvägen 57, Gävle, tel. 205 00, bost. 262 33 (insjöfisket).

Västernorrlands län: R. Stark, tel. Härnösand 131 35, bost. Brunhusgatan 21 B, Härnösand, tel. 148 50 (saltsjöfisket), N. E. Nilsson, tel. Härnösand 131 35, bost. N. Nygränd 8, Härnösand, tel. Härnösand 166 01 (insjöfisket), fiskmästare G. Selin, Ovensjö, Maj, tel. Sundsvall 320 04, Galtström, vaktstuga, tel. Sundsvall 380 73 (Njurunda fiskodling).

Jämtlands län: B. Lundgren, Odlarvägen 6 H, Östersund, tel. kontor 172 75, bost. 166 08; H. Breivik, Hornsgatan 26 B, Frösön 1, tel. Östersund 154 34; R. Öhman, Ruuthsvägen 6, Frösön, tel. kontor Östersund 225 81 (Renbetesfjällets vatten).

Västerbottens län: E. Strandberg, Box 1509 B, Teg, tel. Umeå 185 65 (saltsjöfisket); Vakant; K. E. Fries, Box 1150, Vilhelmina, tel. 98, och R. Gydemo, Industrivägen 51, Skellefteå 3, tel. 145 46 (insjöfisket).

Norrbottnens län: K. B. Johansson, Hushållningssällskapet, Luleå, tel. 100 20 ankn. 121, bost. Trossväg. 9, Luleå, tel. 178 64 (saltsjöfisket), E. Mattson, Hushållningssällskapet, Luleå, tel. 100 20 ankn. 122, bost. Box 372, Gammelstad (sekr., insjöfisket N. delen), U. Lappea, Hushållningssällskapet, Luleå, tel. 100 20, ankn. 124, bost. Kungsg. 46 tel. 174 93 (insjöfisket, S. delen), fiskmästare Ants Aaw, Hushållningssällskapet, Luleå, tel. 100 20 (inventering av vatten ovan odl.-gränsen).

Övriga

Laxforskningsinstitutet:

Ordförande: Överdirektör J. Hult (se Fiskeristyrelsen).

Sekreterare: Fil. lic. E. Montén, Kungl. Vattenfallsstyrelsen (se nedan).

Huvudkontor: Bankgatan 8, Sundsvall, tel. 060/174 19.

Fiskeribiolog Fil. dr B. Carlin, tel. bost. 060/174 37. Kamrer H.-E. Lundin, tel. bost. 060/531 27.

Dr V. Mieziš (Drottningholm, tel. 08/72 00 40).

Laboratorium i Älvkarleby: box 654, Älvkarleby, Avd. för fiskeribiologi: tel. 026/727 50.

Avd. för fiskpatologi: tel. 026/727 51.

Avd. för laxodling: tel. 026/724 21.

Fil. mag. Eva Bergström, tel. bost. 026/727 19.

Veterinär O. Ljungberg, tel. bost. 08/56 39 60.

Laboratris B. Hultgren.

Fiskerikonsulent Y. Ottosson, tel. bost. 026/727 13.

Fiskmästare K. M. Svensson, tel. bost. 026/720 73.

Rickleå fältstation: Rickleå, Bygdeå, tel. Robertsfors 160 75.

Kand. L. Österdahl, Stenvägen 5, Sörberge, tel. bost. 060/794 56.

Kungl. Domänstyrelsen, avd. N (jakt, fiske, naturvård, fritidsverksamhet), Olofsgatan 10, Box 3223, Stockholm 3, Avd.chef, jägm. B. Haglund, tel. 20 62 38, bost. Hasselbacken, Norrtälje, tel. Norrtälje 134 27.

Fisket: Fil. lic. B. Enros, tel. 20 62 74, bost. Kevinge- ringen 26, Danderyd, tel. 55 21 26.

Forstmästare B. Tägtström, Box 534, Österbybruk, tel. Dannemora 108.

Fiskmästare: Martin Eriksson, Piteå revirs expedition, Piteå, tel. 111 78 (senare Domänverkets kontor, Skellefteå).

Hans Norberg, Domänverkets kontor, Sollefteå, tel. 123 50 och
Torvald Sundström, Domänverkets kontor, Luleå, tel. 108 20.
Kungl. Vattenfallsstyrelsen, Fack, Vällingby 1, tel. 87 00 00, riks. 87 00 20.
Fiskeutredningar:
Fil. dr *A. Lindroth*, bost. Rättviksvägen 29, Bromma, tel. 25 69 60.
Byrådirektör *Bo Sten*, bost. Grimstagatan 217, Vällingby, tel. 38 38 18.
Förste byråsekr. *O. Forseth*, bost. Vägmästarbacken 6, Spånga, tel. 36 55 29.
Fiskerikontrollör *H. Runnström*, bost. Ekedalsvägen 119, Jakobsberg, tel. Stäket 328 16.
Fiskmästare *H. G. Andersson*, Kungl. Vattenfallsstyrelsen, Regleringsavdelningens lokalkontor, Luleå, tel. 102 00, bost. Trollebergsvägen 10, Bergnäset, tel. Luleå 188 94.
Fiskodling:
Fil. lic. *E. Montén*, bost. Parkvägen 52, Nacka, tel. 16 31 88.
Fiskerikontrollör *N. G. Anderson*, Umeå, tel. 188 50, bost. Östra Esplanaden 7 A, Umeå, tel. 153 93.
Förste fiskmästare *O. Björklund*, bost. Grödingevägen 65, Tumba, tel. Tumba 324 94.
Kontorsskrivare *M. Särnstedt*, bost. Grimstagatan 227, Vällingby, tel. 38 89 10.
Långhults laxodling, Målaskog, tel. Ljungby 0372/420 59:
Fiskmästare *I. Josephsson*.
Norrbottens kraftverk:
Porjus fiskodling, Porjus, tel. 101 50:
Fiskmästare *A. Danielsson*, bost. tel. 102 61.
Hedens laxodling, Avaheden, tel. Boden 650 16:
Fiskmästare *J. Sahlén*, bost. 653 06.
Övre Norrlands kraftverk:
Norrfors laxodling, Brännland, tel. 301 11:
Fiskmästare *H. Johansson*.
Mellersta Norrlands kraftverk:
Forsmo laxodling, Forsmo, tel. Sollefteå 0620/222 16:
Fiskmästare *I. Sahlén*, bost. 222 11.
Hölle laxodling, Bispfors, tel. Bispgården »Vattenfall»:
Fiskmästare *C. Sköld*, bost. tel. Bispgården »Vattenfall».
Älvkarleby kraftverk:
Näs laxodling, Näs Bruk, tel. Krylbo 0226/702 36:
Fiskmästare *O. Carlberg*, bost. 702 46.
Södra Sveriges Fiskeriförening, Aneboda, Ugglehult. Tel. Aneboda 29.
Verkställande direktör: Fil. lic. *B. Bärziņš*, tel. Aneboda 14.
Fiskmästare: *J. Jonasson* och *A. Johansson*.
Svenska lax- och laxöringföreningen u.p.a., Malmö:
Ordförande: Dir. *Ph. Wolf*, Fosievägen 78, Kulladal, tel. Malmö 278 71.
Fiskmästare *A. B. Sundqvist*, Håstad pr Örtofta, tel. Lund 492 62.
Bergeforsens Kraftaktiebolag, Fiskeavdelningen samt Bergeforsens laxodling, box 1196, Sörberge, tel. Sundsvall 788 82, 789 98:
Fiskeribiolog fil. dr *A. Lindroth*, Rättviksvägen 29, Bromma, tel. 25 69 60.
Fiskerikonsulent *H. H. Peterson*, bost. tel. 788 61.
Fiskmästare *G. Eklund*, bost. tel. 782 66.
Fiskodlingsförmän *E. Åkerström* och *S. Fredriksson*.
Fiskeförmän *H. Åslin*.

Indalsälvens och Faxälvens Vattenregleringsföretag, Fiskeavdelningen, Litsvägen 22, Östersund, tel. 173 80.
Fiskmästare *Sten Dahlquist*, bost. Fjällglinten 30, Frösön 1, tel. 182 82.
Fiskmästare *P. O. Jonsson*, bost. Risslersgatan 21 A, Frösön 1, tel. 147 07.
Fiskmästare *Erik Fisk*, bost. Krondikesvägen 36 A, Östersund, tel. 196 37.
Kontorist *Gunnar Ericson*, bost. Brunflovägen 60, Östersund, tel. 132 25 — bud.
Fiskodlingsanläggningar:
Semlan, Mörsil, tel. 95.
Fiskmästare *Gustav Stjärnström*.
Förman *Alvar Larsson*.
Bonäshamn, tel. Järpbyn 400 24.
Fiskmästare *Arne Klitgaard*.
Stockholms stads idrotts- och friluftsstyrelse:
Fiskeriasistent: *Arne Wahlström*.
Dalälvens Vattenregleringsföretag Falun tel. 4174.
Dalälvens Vattenregleringsföretags fiskodlingsanstalt på Sollerön: Fiskmästare *A. Persson*, Sollerön, tel. 220 29.
Mo & Domsjö AB:
Fiskmästare *G. Öquist*, Olstorp, Husum, tel. 460.
Billeruds AB:
Fiskerikonsulent: *S. Hedefalk*, Glava, tel. Arvika 0570/420 94.
Uddeholms AB:
Fiskerikonsulent: *E. Molin*, Revirkontoret, Lindfors, tel. 0553/203 96, bost. 200 96.
Kraft AB Ljusne Strömmar:
Fiskmästare *E. Carlsson*, box 2102, Ljusne, tel. Söderhamn, kontor 0270/672 63, bost. 0270/681 73. Fiskodlingsförmän *B. Nilsson*, tel. Söderhamn 675 71.
Dönje Kraft AB, Bollnäs:
Fiskmästare *E. Carlsson*, box 888, Ljusne, tel. Söderhamn 672 63, bost. 861 73. *S.-I. Zettergren*, Bollnäs, tel. 137 20, bost. Kvarnvägen 9, tel. 137 43.
Långsele Laxodling AB, Fack 38, Långsele, tel. Sollefteå 207 91:
Fiskmästare *A. Sjölander*, Box 1215, Långsele, tel. Sollefteå 230 39.
Skellefteälvens Regleringsförening:
Fiskmästare *S. Nordin*, Skellefteå, kontor Postfack 48, tel. 144 10 (växel). Bostad: Aldergatan 8, tel. 164 87.
Graningeverkens AB, Österforse:
Fiskmästare *G. Ahlbäck*, bost. box 4470, Skellefteå 2, tel. 551 93.
Kvistforsens laxodling, Skellefteå 2, tel. 701 75.
Förman: Fiskmästare *O. Filipsson*.
Sydsvenska Kraft AB:
Jägmästare *H. Martinell*, Kallinge, tel. Ronneby 0457/105 49.
Fiskmästare *W. Persson*, Box 14, Hemsjö, tel. Karlshamn 0454/241 13.
Laxodlingen, Laholm, tel. 0430/102 93.
Skogsägarnas Cellulosa AB:
Fiskmästare: *Kurt Eriksson*, Mönsterås, arb. tel. 1100.
Särna och Idre Samfällighetsförvaltning:
Fiskmästare *K. A. Dahlquist*, Särna, tel. 7.
Laxforsen AB, Anneberg:
Innehavare *Vilhelm Brosché*, tel. Kungsbacka 220 53 eller Göteborg 20 92 59.

Fiskmästare

Platsen som fiskmästare hos Västmanlands läns hushållningssällskaps fiskerinämnd är till ansökan ledig.

Sökanden bör ha genomgått statens fiskeriskola samt vara kunnig i maskinskrivning. Arbetsuppgifterna äro i första hand av fiskodlings- och fiskevårdskaraktär, men därutöver skall fiskmästaren biträda fiskerikonsulenten i hans verksamhet.

Ansökan med betygsavskrifter, lönespråk samt uppgift om tidigaste tillträdesdag ingives till Västmanlands läns hushållningssällskaps fiskerinämnd, V. Långgatan 25, Köping, *senast den 14 februari 1963*.

Närmare upplysningar angående befattningen erhålles genom hänvändelse till fiskerikonsulent H. Wiederberg, Köping, tel. 0221/102 59.

Enkelknutna, Dubbelknutna eller Knutlösa?

Tvinnade eller heldragna?
Nylon, perlon, kuralon, terylene
eller Polyeten?

Vi äro fackmän på området med välsorterat lager och lämna sakliga upplysningar om garner, tälvar, konstfibernet och knutar.

Lundgrens Fiskredskaps-Fabrik A/B

Storkyrkobrinken 12, STOCKHOLM C
Tel.: (010) 20 10 22, 10 21 22

**Glöm ej att
förnya
prenumerationen
för år 1963**

SVENSK FISKERI TIDSKRIFT

Utkommer med ett häfte per månad. Prenumerationspris 15:— kr per år (inkl. medlemsavgift i Sveriges Allmänna Fiskevårdsförbund). Kollektiv prenumeration 13:— kr. Prenumeration för yrkesfiskare 10:— kr. Prenumeration direkt hos distributören.

Äldre årgångar av SFT säljas av distributören i mån av tillgång. Före 1935 3:—; 1935—47 4:—; 1948—50 5:—; 1951—61 7:—; 1962 10:— pr årgång.

Red.: Fil. dr O. Olofsson, Planetgatan 15, Lund 2. Tel. 150 98.

Prenumeration } Kamrer S. Ströhm,
Distribution } Gyllenkroks allé 5, Lund.
Annonser } Tel. 174 75, bost. 123 50.

Postgiro: 9 04 92, Lund.

ANNONSTARIFF (pris pr införande):

1/1 sida (210×150 mm) 150:—
1/2 sida (105×150 eller 210×75 mm) 80:—
1/4 sida (52×150 eller 105×75 mm) 45:—
1/8 sida (26×150 eller 52×75 mm) 25:—

Rabatt vid beställning av annons i 6 häften under året 15 %, i 12 häften 25 %.

OBS! Anmäl varaktig adressförändring till distributören!